

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 41 (94)

TORONTO, Ontario, 1951 m. Spalio (October) mėn. 11 d.

Kaina 10¢

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian
R.C. Cultural Society
of Canada

Authorized as Second Class
Mail Post Office Department
Ottawa

SAVAITRASTIS

Leidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Tremtiniai – skriaudos liudytojai

Kai tremtiniai tebebuvo Europoje ir emigracija dar buvo neprasidėjusi, oficialūs mūsų balsas skelbė, kad emigruoti nereikia skubėti, kad reikėtų išlaukti galimybių kompiaktinei emigracijai, t.y. visiems vienu būriu į vieną vietą. Ir tai ne dėlto, kad tremtinių masei būtų reikėję vietos, saugesnės nutautimo pavojams atremti, bet svarbiausia tam, kad nepasklųstų ir neišnyktų gyvytis argumentas tremtinių masė tikrai buvo. Jis veikė tebetobu net ir tada, kai galiūnų nuotakis mūsų jai buvo labai nepalankios. Ir kad buvo galiūnų užsimota įvykdyti pasaulio istorijoje dar negirdėtą tokių milžiniškų masių perkėlimą į kitus kontinentus, kad buvo prisiimta UNRRA, o vėliau IRO, emigracinė veikla, kuriai buvo panaudotos milžiniškos sumos, nulėmė ne žmoniškumas, bet pirmiausia noras panaikinti tą skaudulį, kuris labai ardė Vakarų santykius su bolševikiniais rytais. Išmestios sumos buvo duoklės Sovietų Sąjungai, su kuria vis dar buvo tikimasi rasti imanomas sugyvenimo kelius.

Bet štai tremtinių dauguma jau perkelta į kitus kontinentus. Mūsų lietuvių tremtinių taip pat vos apie 10% teliks Europoje. Anasis galiūnų sprendimas, kurio šandien greičiausiai jau nebeįvykdyti, tremtiniai išėjo į naudą. Jų dauguma atsidūrė saugesnėse vietose, toliau nuo besiniaukiančių Europos horizontų, virto žmonėmis, galinčiais sava galva verstis ir patys užsidirbti sau duonos kąsnį. Tačiau kartu pakitę politinė tremtinių vertė. Išvykę į kitus kraštus jie virto nebe gyvyju argumentu prieš kraštui padarytą neteisę, bet paprastais naujojo

krašto naujaisiais gyventojais, nes visur teko prisiminti pastoviai įsikurti įvažiujančių imigrantų vaidmenį. Vistiek, kas tremtinių širdyse yra, vistiek, ką jie galiūnų naujojo krašto imigracijos įstaigų pareigūnams tardami duris atidarantį žodį, juridiskai jie virto tik naujaisiais imigrantais, nustojo būti iš tėvynės išguitais benamiais, nes pasirinko naujus namus.

Tuo būdu emigravimas iš Europos visų tautų, taip pat ir mūsų, tremtinių politinę prasmę panaikino. Tačiau nepanaikino jų valios ir ryžto. Šitą žino ir tie kraštai, kurie tremtinius įsileido, priglaudė. Jie puikiai žinojo, kad tai nėra šimtaprocentinė amžinoji darbo jėga, kad atsiradus tinkamoms sąlygoms labai didelę jos dalis vėl išsiųs į jų krašto darbo jėgos, bet, matyt, jautė, kad ir iki to meto priglausti apsimoka. Žinojo tai Kanada, žinojo Pietų Amerikos valstybės ir net tolimoji Australija, pagaliau žinojo ir JAV, kurių net įstatymai nenumato kitokio įvažiavimo, kaip pastovaus imigrantų turinčio virsti JAV piliečiu, arba turistu. Laikinių atvykėlių ne turistų tas kraštas visai nenori nei žinoti.

Yra paradoksalu, tačiau toks yra apėjimas įstatymo, kad galima būtų padaryti tai, kas padaryta. Formaliai teko pasirinkti pasąjį naujajam kraštui, širdyje liekanti tremtinių. Tremtiniai ir šandien tebėra gyvas liudininkas ir argumentas mūsų byloje, tik jau ne pačiu egzistavimo faktu, bet sava valia, viešu pareiškimu. Jie nebėra, tiesa, kompartinėje masėje, nebegyvena vienos patalpoje, tačiau vis dėlto bijasi stambesnės kolonijos, jie sutartinai gali pasireikšti. JAV tremtiniai buriasi į L. Tr. (Nukelta į 2 psl.)

Nauja Sovietų atominė bomba

Nuo 1949 m. rugsėjo 23 d. apie naują kokios nors sovietų atominės bombos sprogdinimą nebuvo jokių žinių. Tik prieš pora savaitių tie patys privatūs šaltiniai — Kenneth de Courcy, "Intelligence Digest" leidėjas, — kuris prieš dvejus metus paskelbė pirmosios sovietinės atominės bombos susprogdinimą, po kiek laiko patvirtintą JAV prezidento, paskelbė, kad Sovietų Rusijoje tik neseniai buvusi susprogdinta pirmoji vandenilinė bomba, o spalio 3 d. ir prezidento Trumano vardu jo sekretorius J. Short paskelbė oficialiai, kad S. Rusijoje susprogdinta antroji atominė bomba. Kada tai atsitiko, aiškiai nepasakoma, iš visko išeina, kad prieš keletą dienų ar prieš keletą savaičių. Sakoma, kad buvę pasirodžiusi susprogdinti dvi, tačiau viena iš jų nesprogusi — tik medžiaga sudegusi.

Sitokis smulkus bandymo aptarimas rodo, kad žinios yra paimitos ne iš aparatų užrašymų, bet iš pranešimų agentų ir pats sprogdinimas bus vykęs gerokai anksčiau. Kodėl žinia kaip tik dabar paskelbta, tuo tarpu dar ne visai aišku. Bet greičiausia ruošiantis JTO plenumo sesijai, kurioje tarp kitko bus vėl kalbama apie atominės energijos kontroliavimą, bet iš pranešimų agentų ir pats skelbimo forma, kai specialiai primenama, kad šis naujas sprogdinimas rodo, kad Sovietų Rusija atominis tyrimus tęsia ir ne vien panaudojimui jos civilio gyvenimo reikalam, kaip kad pati garsinasi.

— **Budapėtas.** — Iš Maskvos čia atvyko žinomas sovietų ekonomistas, kilimu vengras, Varga. Sakoma, kad jis perims visą Vengrijos valdymą, nes galingasis Rakosi jau esąs likviduotas ir tai busiū netrukus paskelbta.

Kėdžių, stalų ir durų projektų konkursas

Kanados "The National Industrial Design Committee" paskelbė konkursą medžio kėdžių, rašomojo stalo ir aliumininių kėdžių bei aliumininių durų projektų. Projektai turi tiktai masinei gamybai. Premijoms paskirta \$7000, kuriuos sudėjo aliuminijaus ir medžio apdirbimo kompanijos ir Otavos meno galerija. Kiekviena mdalykui bus trys premijos: \$1000, \$500 ir \$250. Projektus reikia įteikti iki 1952 m. sausio 15 d. Taisyklės konkursui galima gauti kreipiantis į minimo komiteto sekretorių D. W. Buchman, National Gallery of Canada, Ottawa, Ont.

Konkurso vertintojai: G. Allan Bustin, vyr. direktorius Robert Simpson Co., Toronto; Toronto univ. prof. E. A. Allent, pramoninių braižinių sąjungos pirm. J. B. Parkin, archit. Georg Nelson iš Niujorko.

Projektus vertinant bus kreipiamas dėmesys į ekonomiškumą, mechaniską apdirbimą, formos tinkamumą paskirčiai ir projekto paprastumą.

Sosto įpėdinė jau atvyko

Sosto įpėdinė karalaitė Elžbietą Londoną apleido mūsų laikui 6 val. 30 min. šeštadienio vakare ir padarė 3.400 mylių kelio, atvyko į Montrealio aerodromą pirmadienį pietų metu.

Savo kelionę po Kanadą jie pradeda iš Quebec antradienį.

Paskutinėmis žiniomis, dėl ligos karaliaus kelionė į Australiją ir N. Zelandiją, numatyta šią žiemą, bus atšaukta. Ir ten vyks sosto įpėdinė su vyru.

Ontario rinkimai

Ontario provincijos parlamento rinkimai paskelbti oficialiai spalio 22 d. Paskutiniai rinkimai buvo 1948 m. birželio mėn. Varžybos paties trys partijos: valdantieji konservatoriai, vadovaujama Frost, kuris premjero pareigas perėmė iš Drew, tapusio federalinio parlamento opozicijos vadu, liberalai, vadovaujami Thompson ir socialistai, vad. Jalliffe.

— **Otava.** — 3500 britų gamybos automobilių, \$6.000.000 vertės, iš Kanados grąžinami į Angliją, nes nerandą pirkėjų.

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Pereitą savaitę pasaulinių konfliktų židiniuose pasireiškė ašturių santykių atoslūgis, tačiau sprendimų dar nematyti.

Iranas pasireiškė atoslūgis, kai Britai paskelbė išgabeną iš Abadano visus savo žmones. Daugumas išvyko trečiadienį, nesulaukę Irano vyriausybės paskirto paskutinio termino ketvirtadienį. Išgabenti taip pat 350 indų ir pakistaniečių. Juos išsiuntę, ketvirtadienį išvyko paskutinieji angliai, naftos įmonių šeiminkais palikę vienus iranėčius. D. Britanijai, beabejo, tai didelis smūgis, kuris artėjančiuose rinkimuose opozicijos bus labai naudojamas prieš darbiečių vyriausybę. Churchill tuojaus pareiškė, kad konservatoriai nesimėg atakomybės dėl šito žygio. Dar nebuvę Britų istorijoje tokio staigaus postūgio, kaip šis. Premjeras tik ką užtikrinęs, kad nepasitrauks, ir po poros dienų vyriausybė padariusi priešingą sprendimą, net nepaaiškindama, dėl ko. Tai esąs nepajėgumo įrodymas ir tauta atlyginsianti spalio 25 d. Padėtis esanti labai kritiška. Net labiau, negu karo metu kada buvo.

D. Britanijai reikalaujant sušauktas Saugumo Tarybos posėdis nusprendė, kad klausimas nėra atidėtas į ketvirtadienį. Į posėdį atskrido pats Mossadegh, su 17 palydovais. Jo teza ta pati, kad naftos byla yra Irano vidaus reikalas ir jos sprendimas nepriklauso S. Tarybai.

Britai buvo įteikę rezoliuciją, kad Iranas būtų priverstas priimti Haagos tribunolo sprendimą ir atšauktų britų specialistų ištrėmimą, dabar britai savo rezoliuciją keičia pastarąjį reikalavimą išbraukdami, o pirmąjį pagedavimo formoje palikdami. Saugumo Taryboje Iranui išvengti rezoliucijos vargu ar pasiseks, nebent Sovietai vetuotų, tačiau taip pat aišku, kad jo juridinė pusė yra stipri ir rezoliucija negalės būti griežta, greičiausia tik pagedavimas rasti taikų sprendimą. O faktas, kad i

Niujorką atvyko pats Mossadegh net ligonio lovoje, rodo, kad jis čia bandys sutvarkyti naftos gamybos atnaujinimą. Sovietai jau pasiūlė jam visus patarnavimus — ir specialistus ir Britų nebe duodamas prekes, — tačiau jie greičiausiai stengsis gauti vakariečių paramos. Kažin ar ne šitas klausimas bus svarstomas ir per jo vizitą Vašingtone, į kurį jau pakviest prez. Trumanas. Irano naftos pramonė per stambi, kad būtų galima pasitenkinti palaidais specialistais, kurių jau vien Vokietijoje yra pasiūlę per 400. Kartu turi būti išspręsti organizaciniai klausimai ir kur tą naftą parduoti bei kaip išvežti.

Korėjoje JT pradėjo didžiausią puolimą, kuriame dalyvauja 5 divizijos, 100.000 karių ir aviacija. Didelių laimėjimų dar nepasiekta, o kairiuosiuose ruožuose net teko pasitraukti.

Po 7 tylos dienų, antrą puolimo dieną, ketvirtadienį, komunistai atsakė į gen. Ridgway siūlymą derybas atnaujinti Songhyone. Siūlymą jie atmetė. Po 2 val. Ridgway pasiūlė derybas atnaujinti bendrai neutralioje žemėje, nesūlydamas aiškos vietos. Sekmdienį komunistai atsakė sutinka derybas atnaujinti, jei ne Kaesonge, tai Panmunjome, 6 mylios į rytus nuo Kaesongo, kur susitkdavo derybų metu ir joms nutrūkus ryšiniškai. Derybų pradžia, be abejonų, būtų neutralią zoną praplešti, kad ji be derybų vietos apimtų dar Kaesongą ir Munsan, JT delegacijos bazę, o derybas atnaujinti pirmiausia susitarti dėl neutralios zonos saugumo.

Pirmadienį Ridgway paskelbė sutinkąs su vieta, bet nesutinkąs į neutralią zoną įjungti Munsaną. Egipto vyriausybė britams suteikė naujo klapato, įteikdama parlamentui projektus įstatymų, kuriais pašalinama britų kariuomenė iš Sueso ir Sudanas įjungiamas į Egiptą. Parlamentas juos svarstys lapkričio mėn. Britai yra paruošę savą projektą, o tuo tarpu tariasi su Prancūzija taikų sprendimą. O faktas, kad i

Stalinas dėl atominės bombos

Po trijų dienų prezid. Trumanui paskelbus apie antrosios sovietų atominės bombos susprogdinimą, spalio 6 d. Maskvos radijas paskelbė "Pravdos" atstovo pasakalbejimą su Stalinu, kuriame jis pareiškė, kad bomba tikrai buvusi susprogdinta ir kad netrukus busią susprogdinta eilė kitų tipų atominų bombų. Jos esą gaminamos "apginti mūsų kraštui nuo puolimo Britų-Amerikonų agresorinio bloko".

Į klausimą ar turis pagrindo ryšy su tuo Amerikoje kilęs riksmas dėl jų krašto saugumo, Stalinas atsakė, kad nesą jokio pagrindo. JAV vadai žina, kad Sovietų Sąjunga esanti ne tik prieš atominų bombų vartojimą, bet esanti už jų uždraudimą ir gamybos sulaukymą. Sovietų turimos bombos negresia niekam ir dabar gal busią lengviau susikalbėti dėl jų uždraudimo. Sovietų Sąjunga stovinti aiškiai už tarptautinę kontrolę.

Stalinas betgi, žinoma, neprisiiminė, kad ir 1949 m. ai buvo susprogdinta pirmoji sovietų atominė bomba, apie tai JTO buvo kalbama ir visi sutarė, kad jų gamyba būtų uždrausta, tik JAV ir kitos valstybės reikalavo, kad sudarytieji kontrolės organai turėtų teisės patikrinti visus pasaulio kampus ir įsitikinti, kad atominės bombos negaminamos kur nors slapta, o sovietai taip pat rėmė kontrolę, bet tik kitur, o i Sovietų Sąjungą jos įsileisti negali. Žinoma, leisti kontroliuoti save, o Sovietus palikti be

kontrolės, niekas negalėjo sutikti. Vargu ar turės atgarsių ir šis Stalino pareiškimas, taikomas, beabejo, artėjančiai JTO plenumo sesijai. Kažin ar vėl bus savasikalbėjimas su Stalinu, kuriame jis pareiškė, kad bomba tikrai buvusi susprogdinta ir kad netrukus busią susprogdinta eilė kitų tipų atominų bombų. Jos esą gaminamos "apginti mūsų kraštui nuo puolimo Britų-Amerikonų agresorinio bloko".

Prancūzų komunistai
Lokalinuose pereito sekmdienio rinkimuose Prancūzijoje, pagal davinius iš 1.480 apylinkių (jų iš viso 1.660), komunistai pralaimėjo, centrinių vyriausybę sudaranti partijų, naudai. Komunistai balsai sumažėjo 4%. Gaulistai nepralaimėjo ir nelaimėjo.

Kom. demonstracijos Berlyne

Spalio 3 d. 5000 komunistų minia iš rytų Berlyno įsiveržė į Prancūzų sektorių, demonstruodama už Vakarų ir Rytų pasitarimus ir visos Vokietijos bendrus rinkimus. Policiją apmėčius akmenimis, buvo išaukta parama. Kovų metu 10 policininkų sužeista, apie 60 suimta. Rusų komendantas Dengin prieš keletą valandų buvo prisijungęs Prancūzų komendantui gen. Carolet reikalavimą sulaukyti provokacijos — esą antikomunistiniai agentai kurstą žmones pradėti sąmyšį, žadėdami kiekvienam, sumokėti po 20 DM.

PASKUTINĖS NAUJIENOS IŠ NIUJORKO

• Aplinkiniais keliais svarbias Niujorko lietuvių įstaigas ir kaikiurias žinių agentūras pasiekė gandai, jog "pasaulinės taikos" dieną Vilniuje, rugsėjo 8-9 dd., apie kurią šiek tiek jau buvo rašyta Amerikos lietuvių spaudoje, ten įvykę gan reikšmingų incidentų. Esą, parado metu, tribūnoje bestovį palečiai, gedvilos ir kiti maskoliai iš Kremliaus buvę mirtinai išgąsdinti sprogmio triukšmo Gedimino kalne. Dūmams išsisklaidžius pilies bokšte kurį laiką plevėsavusi tautinė lietuvių vėliava. Kita tautinė lietuvių vėliava buvusi rasta Rusų kapinėse, o lenkų — ant lenkų karių kapų šalia Rusų kapinių.

• Žymusis Amerikos magazinas "The Saturday Evening Post", rugsėjo 22 d. numerį straipsnyje "What Stalin Has In Mind For Catholics" kuo aukščiausiai iškelia čekų, slovakių ir visų kitų katalikų kančias, o apie lietuvių parąšė tik šešias eilutes: "Kaip iš turimų žinių atrodo, persekiojimai labiausiai yra palietę Lietuvos katalikybę, kur iš 1600 kunigų likę vos 400. Likusieji dingę iš akiračio". Tik tiek.

• Paskelbus antrosios atominės bombos sprogdinimą Sovietijoje, amerikiečiai dar labiau susirūpino ir bakteriologiniu karu. "Epidemijų žvalgybos skyrius" neseniai buvo įsteigtas Vašingtone sekti augantį bakteriologinio karo pavojų. 21 karininkas sudaro pirmąjį šios įstaigos štabą. Atrodo, jog sovietai mažai atsilieka nuo amerikiečių karinių išradimų srityje. Amerikiečiai neseniai džiaugėsi savo naujuoju fantastiniu ginklu — bepilotniais bombonešiais. Savaitė vė-

Niujorko bendradarbio Almaus
liau United Press pranešė iš Danijos, jog ten pastebėta iš Vokietijos Sovietų zonos praskrendanti milžiniško dydžio rakietė. Jau seniau buvo skelbta, kad sovietai yra įrengę pagal Baltijos jūrą, nuo pat Kronstadto iki Stettino, šitokių raketų baterijų bazes.

• Sovietai pasimokino amerikiečių propagandos būdų. Reuteris praejusią savaitę iš Jugoslavijos pranešė, jog galybės komunistinės propagandos balionėliais siunčiama į Jugoslavijos pasienio sritis.

• New York Times trumpai paminėjo Algirdą Brazi, priimtą į Metropolitan operą, pažymėjęs, jog daugumas nauji priimtų dainininkų esą Vienos operos socialistai.

• "Amerikos Balsas" greitai laiku, kai tik bus pastatyta naujosios nepaprasto galingumo antenos čia ir užjūriuose, nustelbs sovietų trukdymus. Paskutinėmis žiniomis "Amerikos Balsas" tėvynėje yra gana plačiai klausomas ir daro didelę įtaką.

• Niujorko neseniai apsilankius "Dirvos" ir "Nepriklausomos Lietuvos" redaktoriams pasklido gandas, kad keisis Patariamasis Lietuvių Grupės sudėtis.

• Gerai pažįstą pabaltiečių "vadovaujančius veiksmus" amerikiečiai savo tarpe šaiposi iš latvių ir estų politikų, kad kairieji iš jų, nors inteligentų ir politikų nestokoja, stengiasi apžioti bent dvi, tris vadovaujančias, gerai apmokamas vietas, lyg be jų nebūtų kam.

su šio meno kompanijomis, tretišoka naktiniuose lokaluose. Žinoma jauna lietuvių balerina Aldona Šlepetytė, šokusi Paryžiuje ir gastroliavusi su prancūzais daugelyje sostinių, po savaitės išpildys programą didžiausios Niujorko televizijos stoties WNBT ekrane.

• Vis daugiau lietuvių pabėgėlių parvyksta iš karinės prievolės Korėjoje. Daugumas turi seržanto arba korporalų laipsnius. Paskutinėmis žiniomis Saulius Zaunius paskirtas aukštesniu laipsniu į divizijos artilerijos štabą. Nemaža vyrų kupa traukia savo tėvinių dūmų iš JAV-bėse. Fort Mamoth kavinėse New Jersey beveik visi pabėgėliai lietuviai buvo paskirti į karo signalizacijos ir susisiekimo mokyklas: Elvy. Svėdas, Petrikas, Jonynas, Milijonas.

(Nukelta į 8 psl.)

Incidentas su H. Schachtu

Buvęs Reichsbanko valdytojas, Hitlerio finansų politikos pagrindėjas Hjalmar Schacht, pagaliau išsivadavęs iš kalėjimų ir bylų Vokietijoje, dabar yra paskelbtas Indonezijos vyriausybės patarėju praveisti finansinės reformoms. Indonezijoje vizituoja JTO techninės komisijos pirmininkas kanadiečių Dr. H. Keenleyside, buvęs kasyklų ir krašto turtų viceministeris, apie kurio sūnaus vedybas su estaitė treimene neseniai rašė sensacijos mėgstanti spauda, per specialų priėmimą pristatomas Schachtams, su ponia pasisveikino labai maloniai, o paties Schacht'o ištiesios rankos nepriėmė, tardamas, kad nenorįs tokio žmogaus

rankos spausti. Tai netinka daryti JTO pareigūnui, kuri esanti sukurta veikti priešingai, negu tas asmuo veikęs.

Atrodo, kad Dr. Keenleyside pasielgimo neužgria nei JTO sferos, nei Otava. Pearson pareiškė esąs nusteibintas ir atsisakė komentuoti, o Indonezijos vyriausybė pareiškė, kad Keenleyside, kuris išvyko į Manilą, daugiau i Indoneziją nebūsią įleistas, nes įžeidęs oficialų vyriausybės svečią. Indijos atstovas Keenleyside vadovaujamame komitete įteikė atsisatydinimą. Pats Schachtas spaudos atstovams pareiškė, kad šitokiu elgesiu Keenleyside JTO autoriteto nekėlia.

Sovietų manevrai Vokietijoje

1000 lėktuvų ir didžiulės armijos savo 6 mėnesių apmokymo programoje dabar vykdo didžiulius manevrus. Nuo karo pabaigos šitokių ir taip aprūpintų armijų dar nebuvę matoma. Naujų ginklų nesą panaudota, bet sprendžiamos problemos susijusios su priešų veiksmams, ypač su panaudojimu atominų bombų taktiniams tikslams ir su užtikrinimu transporto, nes pakankamų sandėlių Vokietijoje nėra.

Kariai, gimę 1927 m. iš Vokietijos išsiųsti, pakeisti naujais. — **Otava.** — Spalio 5 d. paskelbtas Kanados aukų Korėjoje sąrašas rodo: 6 žuvusius, 203 sužeistus, 21 susižeidusį ir 1 dingusį.

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje ir JAV metams \$4.00, pusmečiui \$2.50
Kituose kraštuose metams \$4.50, pusmečiui \$2.50

Imokėję nemazai \$10.00 skaitomi garbės prenumeratoriais
Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkias pašto ženklas)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas EM 3-4265

SAVI PAS SAVUS

Ach, kaip miela, rodos, žmogui būtų, jei turėtų daug laiko, kaip jo neturi, ir galėtum apskaiti visą Torontą, aplankyti visus, visus lietuivius prekybininkus ir kitokius asmenis, savarankišku darbu besiverčiančius...

Tiesa, negalėtum žmogus jiems vienu kartu leisti kažkiek uždirbti, negalėtum nei daug prekių pas juos nupirkti, nei kokių ypatingų užsakymų pateikti, tačiau galėtum bent kartu su jais pasidžiaugti, pasigrožėti jų kietu darbu įgytais verslais, įmonėlis ir pan.

Gal kai kas pasakytų, jog jų verslas ar jų darbas — tik jiems ir pelnui neša? Kad tai tik jų reikalas ir jų rūpestis? O vis dėlto kaip nėra. Tie žmonės, mūsų patį kraujo broliai, atvykę į šį miestą senesniais laikais arba naujos imigracijos dienomis, atvykę be cento kišeniuose, tačiau su kunkiančiais dirbamais fabrikuose, spausdami dolerį prie dolerio, įėję pajėgę kokią nors nuosavybę įsigyti, prekybą užvesti arba pradėti verstis savarankišku darbu ar amatu — yra verti didelės pagarbos ir mūsų visų vieningos paramos. Tai, galima sakyti, mūsų ekonominis atžalynas, kurį reikia prižiūrėti, kaupti ir laisvinti...

Toronte gyvena geras penketas tūkstantis lietuvių. Daugiausia jų, žinoma, dirba fabrikuose, tačiau yra šiek tiek ir prekyboje, bei amatams besiverčiančių. BALFO pirmininkas, kan. prof. J. B. Končius, senesniais laikais Toronte, gal buvo įvalgesnis, negu mes, vietoje gyvenantieji, nes jis per trumpą laiką spėjo apskaituoti, jog Toronte yra 8 lietuviškos valgyklos-restoranai, 3 universiteto, 3 kirpyklos, 10 maisto produktų krautuvių, 5 lietuvių dirba real estate įstaigose ir pan. Žinoma, tai, toli gražu, dar nėra viskas. Nekas, deja, ligi šiol nūms tikrų duomenų nepateikė lietuvių verslininkams ir amatininkams, nors "Verslas" žada tai suregistruoti ir pateikti visuomenei atskiru leidiniu.

Tai būtų gražus "Verslo" mokslas ir graži iniciatyva. Lauktume.

VOKIŠKOSIOS ERDVĖS IR JĖGOS TEORIJOS

(Ištrauka iš plačios studijos)

Šio skyriaus uždavinys bent trumpai aptarti vokiečių esminį nusiteikimą, kuris yra paremtas amžiais kalamomis teorijomis, siekiant vis labiau išplėsti vokišką sieną. Jei vokiečiai jomis ramstė savo politiką, kuri nekarant navedė į karus, jei jos buvo aktyvios paruošti eilę planų vokiečiams ir Lietuvai kolonizuoti, numanu mums turint prievolę prisiminti Ovidijaus patarimą: "Fas est ab hoste doceri" — mokytis iš priešo.

1. Erdvės atradimas

Žinomas graikų istorikas Herodotus nurodo, jog Persijos karalius Cyrus, atsisakęs nukariauti kaurius derlingas sritis, nes jų minkštas klimatas galįs negiamai paveikti jo žmones. Napoleonas stebėjosi Strabono erdvės paskirstymu. Montesquieu politinė evoliucija aiškina klimatinėmis sąlygomis, o E. Kant gina politinės geografijos savarankumą ir pabrėžia kultūros įtaką į tautos teritorinį išsipleitimą. Nestebėtina, kad Karaliaučiaus filosofas, profesorius ir fizinės geografijos dėstytojas pagrindimas politinės geografijos anuomet rado tokį didelį pritarimą vokiečiuose, kurie vėliau tą mintį siaurino ir tempė "moksliškai" ant vokiškojo korpuljais.

Anuomet vokiečiai neturėjo kolonijų. Po 30 m. karo vokiškosios feodalinės žemės buvo išskaidytos ir kaurius buvo svertimųjų įtakoję. XIX a. pradžioje suskaldytos Vokietijos siekimas susitelkti pasirėmus geografinėmis sąvokomis, Vakarų Europos buvo nepaprastai keistai vertintas. Vienu pirmųjų buvo baronas Dietrich Heinrich von Buelow, kuris tremtiniu mirė 1807 m., Rygoje. Kai Prūsijos ir Rusijos vyriausybės džiaugėsi dėl to pamušio vyro mirties, ryprūsiskiai junkeriai dideliu atsidejimu studijavo jo esminį veikalą "Naujosios karinės sistemos esmė", 1799 m., ir išvedžiojimus, kad karai tegali būti vedami natūralias sienas ginant. Vokiečiai išsiskyrė, kol jie laikysis savų natūralių sienų ir kitų nepazeisė.

Tačiau tai pareina nuo politinės strategijos, kuri vėliau praminta geopolitika.

Žinomas vokiečių ekonomistas Friedrich List, politinis emigrantas JAV, čia plačiai spekuliuojo geležinkelio akcijomis, bendravęs su Secretaries of State — Henry Clay, vėliau John Quincy Adams, buvo paskirtas JAV konsulu Leipzige. Grįžęs 1832 m. Vokietijoje, netrukus jis paskelbė Zollverein, į kurią turėjo nemažos įtakos amerikietiškoji Monroe doktrina. F. List dėsto, kad Vokietijos pažanga ūkio srityje sieks apimti sritis tarp Šiaurės, Baltijos, Juodųjų ir Adriatikos jūrų. Jis tą pagrindžia Lebensraum teorija, kuri Trečiajame Reiche jau tapo politiniu ūkiu. Nesunku įspėti, kad Lebensraum mintį gyvai įdiegė Karl Ritter, 1820 m. pradėjęs dėstyti geografiją Berlyno universitete ir išleides "Vergleichende Geographie", kurios įvade užtikina šias mintis: "Ateis laikas, kai stiprios asmenybės (starke Naturen), pilnai įvertinusios pasaulio moralinius ir prigimtinius kryptis, numatys ir valdys kiekvieną tautą, esančią ant žemės". Aišku, kad čia buvo kalbėta apie vokiškąsias asmenybes, kurios vokiečių nuomone, įsikūniję v. Bismarck ir Hitler.

Kas žino vokiečių psichologiją, net po pastarojo pralaimėjimo, nežiūrint ar jie būtų NSDAP prieštari, ar draugai, viena tēze sūtaria, kad teritorinė vokiečių veržla buvo teisinga ir vokiečių tautai yra būtina.

2. Erdvės teorijos pagrindimas

Didžiosios erdvės (Grossraum) pagrindėju buvo Friedrich Ratzel (1844-1904), Ernst Haeckel mokiny, pasižymėjęs 1870 m. kare, Miuncheno universiteto geografijos profesorius. Jis išpažįsta ir jį turėjus didelės įtakos Heinrich von Treitschke, žinomas istorikas, kuris "Vokiečių istorija XIX a." nesidargstydamas siūlo išplėsti valstybės galiją iki maksimumo, karą naudoti, kaip priemonę tautos skausmams pašalinti, o tikslų siekti nesisiaustant jokia dorove (Machiavelli).

F. Ratzel veikalai — Anthropogeographie, Leipzig, 1891; Politische Geographie, Leipzig, 1897; Ueber die Gesetze des räumlichen Wachstums der Staaten, Leipzig; Das Meer als eine Quelle der Voelkergroesse, 1901, Leipzig — yra iki šio laiko nepasėję, nežiūrint į grynai vokiškąją tendenciją, kuri mums kelia didžiulį pavojų. Jis sukuria eilę tezių, lietuvių erdvę:

1. Tautos erdvė didėja jos kultūrai augant.
2. Erdvės didėjimą lemia: idėjos, pramonė, prekyba ir misijonieriškumas.
3. Auganti valstybė turi praryti mažesnius vienetus.
4. Sienos yra kintanti sąvoka

BALF PAREIGŪNŲ TREMTINIŲ STOVYKLOSE

Pirmas mūsų kelionės iš Miuncheno etapas — Rosenheimas, apie 60 km. kelio. Lietuvių čia gyvenama jau metai ir vokiečių ūkį perstoje stovykloje, apdriuvusiose ir neįaukų išpūdi darandose kareivinėse. Susirinko lietuvių būrelis, apie 30 suaugusių ir vaikų, kurie pasakojais savo netikėtiniu skurdžiu gyvenimo sąlygas. Išblyškę vaikučių veideliai, suvargusios moterys ir gaudūs ligonių vilgisiai be žodžių patvirtina jų pasakojimo tikrumą.

Pirmasis pasakojas Jonas Majaura, 67 mt. medžio pramonės apdirbimo darbininkas: — Šioje apylinkėje gyvename vien užsieniečiai, apie 600. Vyrauja lenkai ir ukrainiečiai, lietuvių 30. Puscyrčiams gauname — visai dienai duonos 360-400 gramų ir kavos. Tai ir yra mūsų pagrindinis maistas. Pietums daržovių sriuba ir bulvės su padažu. Vakarais tris kartus į savaitę sriuba, 3 kartus sausas davinys — po 50 gr. dešros. Šeštadieniais gauname apie 50 gr. sviesto. Maistas prastas ir maža, ypatinai blogai ligoniams: Ligonis, kuris negali valgyti virtuvės maisto, gauna DM 35, iš kurių turi ne tik visą mėnesį išsimaitinti, bet šviesą apsimokėti ir visas kasdienio vartojimo smulkmenas įsigyti. Besimaitiną bendroje virtuvėje gauna kišenpinigius — suaugę DM 10, vaikai DM 5. Daug ką nori žmogus už tas markes padaryti, bet susilpaui batūs, nusikerpi plaukus, nupėrkį muilo, batams tepalo ir tų pinigų nebėra. Antri metai nei vienas lietuvis negavome iš vokiečių nei rublų nei apavo, — baigė pasakojimą senukas.

Užėjome į J. Majaus kambary. Kambarys apie 20 kv. m., pertvėtas pačių improvizuota kartono sienoje. Lova, kėdutė ir stalas sudaro visą kambario inventorių. Tas pats vaizdas už sienoje, kur gyvena Majaus dukterė, našlė, su 22 mt. sūnumi Beneditu Vaveriu. Išsikaltam su jaunu ir stipriu Voveriu, kuris pasakoja: — Mes jaunieji jaučiames dar labiau skriaudžiami, dar labiau mūsų sunkaus likimo prislėgti. Emigruoti maža beturiu vilties, nes sukliauvu, o čia darbo gauti negalima. Praktiškai vokiečiai užsieniečių ir darbą visai nepriima. Vakar nuėjau į darbo įstaigą, pasakyre į vieną medžio apdirbimo įmonę. Nuėjau. Ne, ne, reikia, jokių būdų negalima priimti. Bet priėmė po manęs atėjusį vokiečių. Esu buvęs metalo apdirbimo fabrike, plytinėje, statybos įmonėje, visur tas pats — ne, neturime jums darbo. Iš visų stovyklų gyventojų tik pora tērā dirbančių, ir tai atsitiktinis darbus, — baigia jaunas Voverys. Pasveikinu O. Mišeikiene, nau-

GEDIMINAS GAJVA

ir jos teisėškia valstybės galybės laipsni.

5. Valstybei augant reikia dėti pastangų prijungti pajūrius, upių įtakus, lygumas ir turtingas sritis.

6. Teritorinis išsiplėtimas yra nesvetimas primityvioms valstybėms, bet būtinas pasiekus aukštą civilizaciją.

7. Didesnės teritorijos apjungimu apskrečia visos valstybės. Jei minėjau, kad šie dėsniai yra nepasėję, turėjau galvoje vokiškąjį imperijalizmą, kuriam kelią nutiesė tas pats Ratzel. Jis eina dar toliau, dėstydamas tautų išlikimo pradą: "Kiekviena tauta turi būti auklėjama savo erdvę plėsti. Nuo tautos nusiteikimo išplėsti savo erdvę pareina jos sugebėjimas išlikti. Valstybės žlugimas yra vaisius pradingusio noro kovoti už erdvę ir tuo reikalu tinkamo apsisprendimo".

Sie pradai netrukus buvo įtardinti ir tam tikrus rėmus. Friedrich Naumann juos surado Vidurinėje Europoje, apie kurią jis dėsto veikalė "Mitteleuropa". To tikslo siekia dviejomis priemonėmis — ūkiška ir kultūrinė veikla. Toji teorija toliau buvo plečiama Paul Rohrbach, buvusio J. v. Ribbentrop patarėjo. Pastarasis ją jau siekia su imperijalizmu ir ypač įsigalėjimu Balkanuose bei Mažosioje Azijoje.

(Bus daugiau)

Žudo tautos ir kalbas

Austrij Graze leidžiamam "Das Steirerblatt" No. 112 išspausdintas išsamus straipsnis apie rusifikacijos pavojų, kuris vis toliau smelkiasi į Vakarų. Rusų kalba ima stelbti net tokią vokiečių kalbą, nekaltant jau apie lenkų, lietuvių ir estų kalboms gresiančių visišką išnykimo pavojų. Štai kam reikalingas tas ir kalbų mokslo "suderinimas su generoline Stalino linija": jis tiesia kelią rusifikacijai ir rusiniam imperializmui visoje Europoje. Didelio žmonių ir žemių netekimo vokiečių kalbos įtaka nyksta visoj didžiojo Rytų erdvėje. Jei senoji karta tokioj Čekoslovakijoje, Vengrijoje, Bulgarijoje ir Justosios vokiečių kalbą vartojo kaip 2-ją svetimą kalbą, tai šiandien jaunojoji karta jos vietą užėmė jau rusų kalba. Vokiečių kalba kadaise buvo vartojama kaip pirklų kalba Belgrade, Rygoje, Budapešte, Prahoje, net Varšuvoje, bet dabar iš ten ją išgujo "Lenino ir Stalino kalba", — rašo dienraštis. Prieš ją neatilaiko nei žydų kalba, tas 14 a. susidarys vokiečių, hebrajų ir aramajų kalbų mišinys. Tų nuostolių toli gražu neatsveria nei liuksemburgiškių mėginimai vadinamą "Lutzeburgiškąjį tarmę" paversti oficialia kalba Liuksemburge arba "Schwytzdeutsche" — Šveicarijoje.

17, 18 ir 19 a. visoj Vakarų ir Rytų Europoj didikų ir mokytojų žmonių saloninė kalba buvo prancūzų kalba. Ja kalbėjo tiek

Petrapių, tiek Varšuvoj, Prahoj ir Budapešte, net senosios osmanų imperijos. Deja, bolševikai savo užkariavimais ir ją iš ten išgujo. Visa eilė mažesnių kalbų visai išstirpė; tai — kūrų kalba, kuria kalbėjo Kuršių Neringoje, arba slovincų kalba, kuria kalbėjo keli šimtai žmonių prie Lebos ežero Rytų Pomeranijoje. Kašubai dabar prie Vislos žochi pradėti lenkinti, nors jų kalba savo prokalbe yra gimininga vėndų, bet ne lenkų kalbinei grupei. Jai tenka eiti tuo pačiu keliu, kaip slonsakų kalbai Aukšt. Silezijoje. Lenkai savo srityse stengiasi kalbėti kaisurių slavų reliktais (kašubų, slonsakų), bet ir patys smarkiai rusinami. Rusinimo išdavos jau aiškiai matyti kad ir iš lenkų varšvinių laikraščių. Jei lenkai išbus rusų valdžioje ilgesnį laiką, tai, galimas dalykas, bus išnaikinta ir visai lenkų kalba, kuri, įvykdžius seną rusų svajonę, bus paversta "rusų kalbos tarme". Nors čekai stengiasi čekinti slovakus, bet klausimas, ar ir jų pačių galiausiai neišstiks tas pats likimas. Siekdami savo imperialistinių tikslų, bet juos stengdamiesi paslėpti, Sovietai kai kur tarmes mėgina atgaivinti ir paversti net atskiromis kalbomis, kaip kad rytinių tiurkų, norėdami tuo būdu suskaldyti jų bloką, kitur — dirbtinai jas sudarydami, pav., soviet. Rytų Vokietijos zonoj tokias Bautzen apylinkių ir Spreewald vėndų tarmes atkurdami kaip "sorbų kalbą", nors tik Bautzeno vėndai yra senųjų sorbų palikuonys, o Spreewaldo — yra senųjų lutičių valkaičiai. Tai daroma tam, kad ji atsvertų vokiečių kalbą, tačiau tikslas vis tiek politinis: vienur skaldyti tautas, kitur, kaip šiuo atveju, slavų kylį pravyrti net iki paties Drezdeno. Vieno sovietiniam auklėjimui prižiūrėti karininko pareiškimu "po 50 metų čia (Dresdene) nei vienas žmogus nešnekės vokiškai".

Pavojų visiškai išnykti atsidūrė ir estų kalba, gimininga Indermanlandie ir netoli Leningrado gyvenantiems ingrams, votams ir vespams. Kyla klausimas, pažymi laikraštis, ar net tokia lietuvių kalba galės išgyventi sovietinė priepauda, turint galvą jos inteligentių masinius išvežimus. Tokia savo politika — visuose okupuotuose ir satelinuose kraštuose įvesdami privalomą rusų kalbą — Sovietai nori visas jiems ypatingą pasipriešinimą rodančias tautas palaužti net ir kalbiškai, o kur to nestengs — tai bent performuoti ir sau palenkinti. Stalinas vykdo didžiųjų pereito šimtmečio panslavistų (Aksakovo, Kirejevskio, Pogodino) planus — užkariauti rusams ir Vak. Europą, įsėję Vakarų pasaulį šis austrų dienraštis. Štai ką reikią praskinti kelią "socialistiniam turiniui, o tautiniam savo forma" komunizmui — jis vykdo rusinį imperializmą.

je pagelbėti gali — BALFO.

Senelių ligonių būklė dar sunkesnė. Aplankome senelį V. Lasmanovą, 78 mt., sunkų nervų ligonį. Jo visas kūnas dreba, vos begali vaikščioti. Bet viena bėda ne bėda. Eidamas laiptais virto ir labai susimušę koją. Kankina skausmai, kreipėsi į prieglaudos gydytoją. Šis apžiūrėjo, bet gydymo jokio. O sunkiam ligoniui reikia priežiūros, reikia įtrinti vaistus, reikia išmaudyti. To viso nėra. Visą mūsų buvimo laiką senelis verkia iš džiaugsmo, kad jį aplankė lietuviai. BALF seneliui paskirtos kelios dešimtys markių pašalpos įgalins pakviesti privatų gydytoją ir nupirkti vaistų.

BALF pareigūnų seneliams atvežtos dovanos — rūbai, cukrus, maistas, sukelia ištisą džiaugsmo ir padėkos audrą, tarsi tiems vargstantiems lietuviams būtų paliktos ne medžiaginės gėrybės, bet naujos viltys ir tikėjimas į geresnį gyvenimą. O mano mintys skrenda ten, toli anapus vandenynų, kur virš pusės šimto tūkstančių lietuvių, buvusių tokių pat DP, kuria naują gyvenimą. Jų gyvenimas taip pat sunkus ir kietas, bet jie ne alkani. O norėčiau, kad mano žodis, ne, pagalbos šauksmas, ir šventas lyg malda, skristų ten toli, anapus ir sukeltų visas lietuvių širdis:

— Praskaidrinkite tamsų gyvenimo vakarą tų nelaimingųjų, su kuriais ilgus metus drauge vargot Vokietijos gresiuose! Ar šis šauksmas bus išgirstas? B. Ig.

Vokiečiai keršija Simonačiui

Klaipėdos krašto vokiečiai pradėjo didelę akciją prieš Mažosios Lietuvos Tarybą ir jos pirmininką E. Simonačių. Klaipėdos vokiečių laikraštis "Memeler Dampfboot" straipsnyje "Ponas Simonaitis lebt auf unsere Kosten" reikalauja iš Simonačio "skriaudų atitaisymo". Esą Simonaitis mušas seną "tarybos būgną", reikalaujamas prijungti prie Lietuvos netik Klaipėdos kraštą, bet ir pusę Rytų Prūsijos. Didžiausi Simonačio skundikai yra Dr. Schreiber ir mokyklų patarėjas Meyer. Jų dėka Simonačiui jau keletas mėnesių kaip nutraukta pensija, kurią dabartinė vokiečių valdžia jam mokojo kaip kacetininkui. Dr. Schreiber pranešė atitinkamoms vokiečių įstaigoms, kad Simonaitis buvęs keturius metus kalintamas už kriminalinius nusikaltimus. Schreiber su Meyeru "irodė", kad Simonaitis buvęs patalpintas kaete ne už kovą prieš nacizmą, bet už valstybės išdavimą sąsryje su Klaipėdos

krašto vadavimu. O kas nepatikiškas valstybės sekretoriui Dr. Schreiberiui, kuris dabar yra Bonnos vyriausybės ministeris vokiečių tremtinių reikalams ir vadovauja akcijai Maž. Lietuvos vokiečių rinkamoms organizuoti.

Taigi M. Liet. Tarybos Pirmininkas dabar yra atsidūręs labai sunkioj padėtyje, nes kitų pajamų šaltinių jis neturi. Jis tačiau pasiryžęs nenusileisti vokiečiams ir vesti kovą toliau už save teises. Simonaitis ruošiasi savo bylą apginti ir jam dabar labai reikalinga materialinė parama.

Tremtiniai — skriaudos liudytojai

(Atkelta iš 1 psl.)

Bendruomenės apylinkės. Daroma priekaištų, kad tai suskaldymas lietuviškosios bendruomenės. Ir tai teisingas priekaištas, ir šios Tremtinių Bendruomenės ryžtasi perimti visą lietuviškojo kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo našą. Pastangos suaktyvinti tą gyvenimą yra sveikintinos ir girtinos, tačiau ištikimų ar ne perbrangia kaina už tą apmokama — žymi dalis senosios išeivių kartos dėl to patinksta nusilinti iš viešojo gyvenimo, deja, nusiviesdama ir aukančiąją kartą. Dėl to tai ar nebūtų tiksliau, kad Tremtinių Bendruomenių organai ne visuomeninė bei kultūrinė veikla rūpintųsi, bet Lietuvos laisvės bylą, krašto vadavimo reikalais, stengtųsi atgaivinti Europoje tērētąjį skriaudos liudininko bei nusikraustyto padėti. Juk tai yra pagrindinė tremtinio žymė, sąjautanti taip pat ir jo veiksmus.

Žinoma, iš to neseka, kad tremtiniai jau neturėtų domėtis ir rūpintis lietuviškojo kultūrinio gyvenimu. Toli gražu ne. Tačiau šie reikalavimai išplaukia ne iš tremtinio padėties, bet iš lietuvių uždavinio. O lietuvių yra dar ir ne tremtinių. Jų nušalinimo nuostolių neatvers jokia pagyveji veikla. Lietuviškoj dirvoje, lietuviškoje veikloje niekas negali būti vien žiūrovu, bet tik veikėju. Tai išdėstė mėsia. Ji turėtų būti lemiamas svarstant mūsų organiza-

"Tėviškės žiburiai" KIEŠENINIS KALENDORIUS

išeis ir žiemet. Jis bus duodamas kaip nemokamas priedas metiniams prenumeratoriams ir šiaip platinamas. Visus verslininkus — draudimo agentus, nekilnojamo turto pardavimus tarpininkus, hotelių, valgyklų, įvairių įmonių bei dirbtuvių laikytojus savo skelbimus prašome prisistūti ne vėliau kaip iki spalio mėn. 20 d. Prašom atsimiti, kad kalendorius tūkstantiai žmonių visus metus nešiosis kišenėje ir kasdien po kels kartus vartys.

NEJAUGI JAME NEBŪTŲ JŪSŲ FIRMOS ADRESO?
Skelbimų kaina: 1 puslapis \$15, pusė puslapio \$9, 1/2 puslapio \$7.
Prašom paskubinti!

Ar jau praregėjo?

Antrojo pasaulinio karo metu, kai vokiečiai žaibo smūgiais rijo vieną valstybę po kitą, tam tikri padariniai atsiliepė ir į Kanados politinį gyvenimą, o ypač, kai Sovietų Rusija pasidarė Vakarų sąjungininkė. Svarbiausias to politinio gyvenimo pakitimas pasireiškė per dideles Rusijai pataikavimu ir sparciais žingsniais žengimu į komunistines pinksles.

Vakarų baimė dėl vokiečių galybės buvo tokia didelė, jog Vakarų demokratijos rado reikalingą susidėti su komunistine Rusija, suėiti ne tik į karinę sąjungą, bet ir į bičiuliškus santykius. Štai šioji, pasakyčiau, baimės isterija ir privėdė iki tiesiog juokingų reiškių. Kaip prisimenama, diktatoriaus Stalino paveikslai laikurose Londono (Anglijoje) bažnyčiose buvo išstatyti tarpe šventųjų paveikslų ir už jį melstasi. Kas mums, mačiusiems ir savo kailių patyrusiems komunizmo ryškę, atrodo ne tik kad juokinga, bet ir baisiai šlykštu.

Mažai kuo ir Kanada nuo kitų sąjungininkų tesiskyrė. Daugelis net augstų ir atsakingų valstybės pareigūnų jau ėmė kalbėti apie Rusiją kaip apie pasakišką rojų kraštą, tikėjo į jos nuosirdų bendradarbiavimą ir visa, kas Rusijos nenaudai buvo kalbama bei ji kritikuojama, buvo laikoma nešvaria propaganda. Ypač Rusijos garbinimo epidemija šiame krašte ėmė reikštis 1943 metais. Tai buvo bene geriausias ir patogiausias laikotarpis, kada komunistinis raudonas turėjo palankiausias sąlygas plėstis. Gi komunistai, padedant Sovietų Rusijos įvairiausių agentėlių, šią padėtį pilnai suprato ir, žinoma, reikiama išnaudojo.

Kanada yra demokratinis kraštas, kur visoms politinėms partijoms, neišskiriant ir komunistų, įstatymais suteikta pilniausia veikimo laisvė. Beabejo, ir šioji aplinkybė komunistams buvo palanki. Tuo labiau, kad pastarieji ne tik nevaržomi galėjo viešai veikti ir vartoti propagandą. Šita linkme komunistai ir buvo paleidę savo veikimo aparatą. Jų iniciatyva, kaip tik 1943 m., plačiu mastu pradėta kurti organizacijos, taip vadinamos „Canadian-Soviet Friendship“, kurių tikslas ir buvo garbinti komunistinę Rusiją ir ieškoti kelių bei būdų suvesti pasakytus kraštus į glaudų bendradarbiavimą ir ta priedanga plėsti komunizmo dirvą. Dėl nusakytų aplinkybių komunistai sekmingai leido šaknis kuone ir visas Kanados gyvenimo sferas. Komunistinę veiklą pasiekė taip išvystyti, jog visame krašte ne tik kad buvo įsteigta išsėtas tinklas minėtų organizacijų, bet dar 1943 m. lapkričio 14 dieną Toronte buvo suauktas visuotinis kongresas, kuriame dalyvavo per 800 atstovų iš įvairiausių sluoksnių — kariuomenės atsakingų pareigūnų, valdžios bei mokslo įstaigų. Šio kongreso reikalu, kaip medžiaga propagandai, išleista brošiūra „Abstracts of Addresses delivered at Congress for Canadian-Soviet Friendship“ ir ji išplatinta. Šiandien ją galima užtikti beveik kiekvienoje, kad ir mažiausioje skaitykloje.

Nekalbėsim apie eilę skambių rezoliucijų, kurios kongreso metu buvo priimtos, nes tai būtų kartojimas komunistinės propagandos metodu, gerai žinomų, bet atkreipkime dėmesį į tuo metu įvairių asmenų pasakytas kalbas. Tuo labiau, kad tose kalbose dalinai buvo paliesta ir Pabaltijo kraštai. Kartu susidarysime pasireiškė per dideles Rusijai pataikavimu ir sparciais žingsniais žengimu į komunistines pinksles.

Štai Dr. Max Yergen, direktorius ir tarėjas Afrikos reikalams, kalbėdamas apie Sovietų Rusiją tarp kitko šitaip pasakė. Esą caristinė Rusija buvusi tautų kalėjimas, kurį komunistas sugriovęs ir suteikęs laisvę žmonėms. Dabar gi ten esanti tokia laisvė ir toks gyvenimas puikus, kad ištisi milijonai savanoriškai esą susijungę į milžinišką respublikų valstybę. Esą, atskiros tautos turinčios įstatymais garantuotą apsisprendimo laisvę. Paskirų žmonių laisvės ir tautų apsisprendimo principai ir sukūrę tą milžinišką Sovietų Sąjungą, kuri šiandien galinti būti pavyzdžiū likusiems pasauliui.

Kitas kalbėtojas, prof. Ernest J. Simmons, taip pat gyrė Sovietų Rusijos santvarką ir reikė visišką pasitikėjimą tiek politiniame gyvenime, tiek biznio reikaluose, jos draugiškumu ir nuosirdumu. Tačiau šis daugiau kalbėjo apie Kanados gaminius ir galimas jiems rinkas Rusijoje, o ypač apie elektros išdirbinius ir šaldytuvus. Be to, jis pareiškė savo pažiūrą ir dėl deportacijų į Sibirį iš Pabaltijo ir kitų kraštų. Pagal jį, esą, Uralo ir Sibiro srities dėl gyventojų stokos buvusios labai atsiliksios, o ypač pramonėje. Šitam trūkumui pašalinti esą pastatnave vokiečių naciai. Vokiečių invazijos grėsmė privertusi iš pasakytų kraštų deportuoti žmones ir juos Sibire apsaugoti. Šių pastarųjų dėka ten pramonė jau esanti reikiama išvystyta.

Tarpe kalbėtojų buvo visa eilė ir kitų, tačiau šie visi pūtė į vieną ir tą pačią rusišką propagandos dūdą. Šie visi tik šaukė už glaudų bendradarbiavimą su Rusija, ją visom išgalėm gyre ir net ragino jai ekonomiškai suteikti paramą.

Štai tokios nuotaikos apie komunistinę Rusiją tais laikais reikšėsi Kanadoje, ne tik pačių komunistėlių tarpe, bet ir atsakingose valdžios bei kariuomenės sferose.

Pateikti pavyzdžiai mums parodo, kiek komunistinė propaganda sugebėjo paveikti žmones, kad tie net nebesugebėjo savarankiškai vertinti tuometinio politinio gyvenimo reiškių. Stebėtina, kad šitokiems mulkinimams lengvai pasidavė mokslo žmonės ir dar tokio krašto kaip Kanada. Mums šiandien koptu darosi jau vien dėl minties, kad tokiai mokslo žmogus deportacijos laikė normaliu dalyku arba galėjo teigti, kad paskiros tautos yra savanoriškai įsijungusios į Sovietų Sąjungos bloką. Esame tikri, jog toks profesorius Simmons ir kiti tuometiniai kalbėtojai gerai žinojo, jog Pabaltijo kraštai buvo nepriklausomi, kad jie jėga Sov. Rusijos buvo pagrobti ir kad tūkstančiai užkaluose vagonuose išvežti į Sibirį, kad daugelis pakelyje mirė iš bado arba dėl žiurų ir nepa-

keliamų sąlygų. Idomu kaip jaustųsi ponas profesorius ir kiti šiandien, jei tuo pat keliu, kaip ir Pabaltijo kraštai, Kanada įsijungtų į Sovietų Respublikų bloką ir jų šeimų nariai arba jie patys tom pačiom priemonėm atsidurtų Sibire.

Tiesa, praslinko jau aštuoni metai. Gal profesorius ir kiti tuometiniai kongreso kalbėtojai jau praregėjo? Gal jau šiandien beskelbia tu nesamonių ir su Sovietų agentėliais nieko bendro nebeneri turėti? Gal jau tokie yra įsijungę į planą gaminti ne šaldytuvus, bet jau kitokias dovanas Stalinui. Duok Dieve kad taip būtų!

Adv. Jer. Valaitis.

TAS PATS KAILIS — KELI VARDAI

Ponių ir panelių dėmesiai

Arteja žiemos sezonas, o kartu su juo ir didieji moterų klapatai apie naujus kailinius. Tie šeriuoti-plaukuoti papušalai vilioja dailiosios lyties praeivių akis iš puosnių vitrinų šiaurinėje Kanadoje, kur žiema yra žiema, taip pat ir tose šalyse, kur sniegas tik savaitei iškrinta, arba tikri šalčiai pasivaidena tiktai sekant kalendorių... Argi nematėme pavykusių moterų, išlipančių iš laivo ar lėktuvo su „mink“ kailiniais ant pečių ar ant rankų birželio-liepos mėnesį? Čia, bro, negalima kalbėti apie ratio; mat, ir puosniam polinkis nuolat kaiti ar šalti, ne gamtos amžiniejį dėsni.

Skaitydamiesi su tais geležiniais faktais, mes manome, kad beveik visuose pasaulio kampe liuose (gal, išskyrus tik Ugnies Žemę), kur tik skaitomi „T. Z.“, nebus pro šalį atkreipti kiek dėmesio į šį straipsnelį tiems, kas bus pasinėšę nupirkti kailinius. Nes gi moterys, kurios tas puosmenas dėvės (ir vyrai, kurie mokės sąskaitas!) turi aiškiai žinoti, kas jų pečius slegia — triušis, kiškis, voverė, ožys ar šeškas...

Neseniai prez. Trumanas pasirašė įstatymą, išgaliojantį po šėsių mėnesių, kuris privers JAV (gaila, ne viso pasaulio!) kailių pirklius vadinti ir žymėti kailius tikrais jų vardais. Atseit, jei odėlė nuluota nuo kiškio, tai ji turės pasilikti kiškio odele, nors kažinkaip įmantriai pakiprta, apdailinta, nudažyta. Tačiau, esu tikras, pirkliai dar ilgai sugebės naują įstatymą apeiti, o kur jo nėra — tės miegų ponių klaidinimą be galo.

Populiariausi kailių tiekėjai triušis-rabbit ir kiškis-hare anglosakų kraštuose dangstosi po begales kaukių, kai jie nudažyti ir susiuti dailion krūvelėn tampa „leidės“ didžiai vertinamu papušalu. Įvairiai apdirbti tie kailiai būdavo garsinami ir parduodami šitokiais vardais: mar-motinė, cocalatte, squirelette, beaverette, nutrelette, minkony, buck seal, mendoza beaver, french seal, bay seal, electric beaver, Baltic lion, Aliaskan seal,

Kai JAV kailių įstatymas įsigalios, mūsų pirkliai negi pradės prekiauti triušiu kailiais. Kas gi juos pirs. ... Todėl būkime ištikini, jog tos prekės, jų garbei išskelti, bus vadinamos bent svetimų kalbų vardais. Tad, perkant kailinius, patartina žvilgtelti į keletą žodynų, kad pardavėjui siūlant (ir užsipašant „garbin-gą“ kainą): kanin (dan.), ko-nijn (oland.), kaninchen (vok.), kunic (slōv.), coneglio (ital.), co-nejo (ispan.) nemanytume esant ne paprastą triušelį; arba siū-lant: lepus (lot.), hara (anglo-saks.), hase (vok.); conil (sen. pranc.), zajec (rus.) pražiops-lum, jog tai yra vienas ir tas pats pigusis kiškis.

Brangesni ir brangiausi kailiai vadinami prekyboje arčiau tiesos. Tačiau ir čia neretai sumokama kaina ne už pirtus, bet

Kan. Stankevičiū vėl paminėjo

Rugsėjo 9 d. Vilniuje buvo sušaukta vadinama „Lietuvos respublikinė taikos šalininkų konferencija“. Tarp tos konferencijos dalyvių „Tiesa“ mini ir kan. J. Stankevičiū. Komunistų laikraštis nurodo, kad kan. J. Stankevičius esąs Kauno, Kaišiadorių ir Vilkaviškio vyskupijų valdytojas. Kokiu būdu Kaišiadorių ir Vilkaviškio valdytoju kan. J. Stankevičius yra tapęs, nėra žinių. Ligi 1947 m. Kaišiadorių vyskupiją valdė prel. B. Sužiedėlis. Vilkaviškio vyskupiją, po vysk. Karoso mirties, buvo perėmęs valdyti vienas Vilkaviškio vyskupijos kunigų. Greičiausia, kad dėl suėmimų ir trėmimų tose vyskupijose jau nėra like, kas galėtų tas pareigas eiti.

Adv. Jer. Valaitis.

SOVIETINĖS TEISYBĖS PAVYZDĖLIS

Raudonoji mūsų spauda labai mėgsta šviesiausiomis spalvomis vaizduoti dabartinį Lietuvos gyvenimą, persispausdinėdama straipsnius ir bolševikinei propagandai skirtus, tarp tremtinių platinamojo „Tėvynės Bals“, mes taip pat norime pavaizduoti tą laimingąjį rojų, karts nuo karto perspausdinami kokį straipsnelį iš šaltinių šaltinio „Tiesos“. Čia spausdinamasis vilniečio Kalesnikovo laiškas yra perspausdinamas iš „Tiesos“ 1951 m. rugpjūčio 9 d. Nr. 186 (2555).

★

Ilgą laiką aš gyvenau neatre-montuotame bute. Kambaryje buvo nesutaisytos grindys, virtuvėje visai nebuvo grindų, lubos

ilinkusios. Bute susidarė nepa-kenčiamos sąlygos gyventi.

Sužinojęs, kad kaimynystėje, Zvirgždų g-vėje Nr. 2-4, yra laisvas butas, aš kreipiausi į Vilniaus miesto Lenino rajono butų ūkio valdybą, prašydamas, kad man leistų į šį butą persikelti arba atremontuoti mano senąjį.

Lenino rajono butų ūkio valdyboje gavau atsakymą, kad apie galutinį klausimo išsprendimą man praneš namų valdytojas.

Po kelių dienų namų valdytojas pranešė, kad galiu persikelti į butą, esantį Zvirgždų gatvėje 2-5, o mano senas butas perduodamas kapitaliniam remontui.

Nudžiugęs tokia padėtimi, skubiai grįžau namo ir ėmiausi darbo.

Po savaitės naujas butas buvo išdažytas. Vieną rytmetį palikau savo žmoną su vaiku naujame bute, kad išplautų grindis, perkeltų daiktus ir sudarytų naują, jaukų šeimos židinį, o pats išėjau su ramia sąžine į darbą.

Tačiau tą dieną neteko man ramiai dirbti — staiga telefono skambutis sutrukdė mano ramumą. Man pranešta, jog mano šeima iškelia iš buto.

Čia aš nustebau. Juk mes užėmėme butą ne savavališkai, o vadovaujantis Lenino rajono butų ūkio valdybos nurodymu.

DUONOS ir ŽEMĖS!

Europos gyventojų perteklius Neabejotina, kad dabartinėje vakarų Europoje, lyginant su jos ūkinėmis galimybėmis yra nemažas gyventojų perteklius.

Olandų karalienė Julijona nesenai rašė prez. Trumanui, kad perviršiaus esą apie 5.000.000. Vien Italijoje apie 2 mil. Emigracinė problema Europai yra dar dėl to aktuali, kad daug milijonų žmonių yra išskeldinti iš savo gyvenamųjų vietų, o be to, dar ir dabar kasdien atbėga naujų perbėgėlių iš už geležinės uždangos.

Iki šiol aptūstinimui Europos daug prisidėjo IRO, per 4 savo gyvavimo metus padėjusi emigruoti 976.106 tremtiniams, o 72.584 padėjusi repatriuoti. Bet IRO savo gyvenimą baigia ir spalio 22 d. įvyks paskutinė generalinė jos konferencija.

Tarptautinė Darbo Organizacija — ILO — šiuo metu yra sušaukusi konferenciją Neapoly, kuri svarsto, kas tės IRO darbą — žmonių pertekliaus vienoje vietoje perkėlimą į kitą vietą, kai ji savo dienas baigs. Yra iškeltas siūlymas sukurti specialią tam įstaigą — Migracijos Agentūrą. JAV migraciniam darbui paremti — darbo jėgai perkelti į tas pasaulio sritis, kur yra jos pareikalavimas — yra paskyrusios \$10.000.000. Tačiau jos pastatė sąlygą, būtent, kad šioje veikloje nebūtų apimami komunistiniai kraštai — Čekoslovakija, Lenkija, Vengrija. Tuo tarpu kiti kraštai skirtumo daryti nenorėtų.

Konferencijoje Neapoly dalyvavo ir Kanados imigracijos ist.

Pats sargas atrakino butą ir įtekė mums raktus.

Grįžęs į namus, savo baldų neberadau. Jie buvo iškraustyti į kiemą, o mano atremontuotame bute sėdėjo nauja viešnia.

— Aš — buto šeimininkė, — pareiškė ji išdidžiai. — Mane čia atvežė pats Lenino rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas drg. Tichonenko savo „Moskvičiū“.

— O kas daiktus išmetė? — nustebęs klausiu ją. — Ar jūs turėjote teisę?

— Tą teisę turėjo drg. Tichonenko, — atrėžia nauja gyven-toja.

Sužinojau, kad pats drg. Tichonenko išmetė pro langus daiktus ir neįleido mano šeimos į butą. Su gilia širdgala einu į butų ūkio valdybą.

Čia man paskubomis parašė popierėlį ir pasakė:

— Su šiuo rašteliu eikite pas namų valdytoją, jis sudarys naujo buto remonto sąmatą, o senajame bute, kuriame Jūs pasilikote, idės grindis.

Laikas eina, o pas mane niekas neateina nei iš butų ūkio valdybos, nei namų valdytojas.

Užuot įvedęs tvarką, sudraudęs savavališkai butų klausimu rajone, drg. Tichonenko pats savavaliauja. P. Kolesnikovas.

direktorius E. S. Smith ir nedarbo draudimo įstaigos direktorius Mc Laren ir dar du asmenys.

Imigracija ir darbo klausimas Kanadoje

Imigracijos min. Harris pareiškė pereiną savaitę, kad šiais metais jau yra įvažiavę Kanadon 117.000 imigrantų ir iki metų galo numatytasis 150.000 skaičius busias tikrai pasiektas. Rugpjūčio mėn. atvykę 17.500. Ministeris apgailestavo, kad atvykusiųjų tarpe tėsa vos 20.000 britų. Tai esą dėl to, kad D. Britanijos vyriausybė apribojusi emigrantams į Kanadą išsiųžti pinigų sumą — 1000 svarų, kurie, be to, gali būti parsitraukti tik 4 metų laikotarpį. Australijai šitų varžtų nesą, tad Kanadai esanti daroma skriauda.

Ministeris taip pat prisiminė, kad dėl imigrantų oficialios įstaigos jau būgštaujancios, nes kairiose krašto srityse ir kairiuose pramonės srityse pasireiškęs nedarbas. Tačiau kairiuose darbams darbininkų trūksta ir jis esąs tikras, kad šiem reikams srovė turinti tęstis.

Indija ruošiasi panaikinti svetimas kolonijas

Indijos teritorijoje dar tebėra trys Portugalų ir keturios Prancūzų kolonijos. Visos vakarinėje dalyje, visos mažytės. Indijos min. pirmininkas Nehru parlamente pareiškė, kad svetimos kolonijos Indijos žemėje galėjusios būti pakenciamos, kai Indija nebuvo nepriklausoma, bet ne dabar. Jose turis būti pravestas plebiscitas. Gyventojai neabejotinai nubalsuosią įsiliėti į Indiją, nes jų daugumas esą indai. Portugalų vyriausybė, Indijai pasiūlius tartis dėl tų kolonijų ateities, pareiškusi, kad tai esą integralinės dalys Portugalijos ir dėl jų negal būti jokių derybų bei jokio klausimo. Indija šitokios tezės negalinti priimti, nes ir ekonomiškai, ir politiškai, ir kultūriškai tai esą tik kolonijos.

Portugalų kolonijos yra: Goa, Daman ir Diu, o Prancūzų — Pondichery, Karikal, Mahe ir Yenam. Prancūzija Indijoje turėjo dar ir penktą koloniją — Chandernagore — kuri 1949 m. birželio mėn. referendumu jau prijungta prie Indijos. Tik Prancūzijos parlamentas to dar nėra patvirtinęs.

Komunistai pradėjo puolimą Indokinijoje

Senai lauktasis komunistų Vietminh puolimas Indokinijoje prasidėjo spalio 3 d. Prancūzų karinė vadovybė pranešė apie praradimą eilės įtvirtintų vietų Kinijos pasieny ir apie gresiantį pavojų Laichan. Ypatinai yra reikšminga, kad į komunistų rankas pateko su Kinija susisiekiančios sritys, kai Kinijoje yra atliekami komunistinių pajėgų apmokymas ir apginklavimas.

— Otava. — Pragyvenimo indeksas per rugpjūčio mėn. pakilo 0,9, pasiekdamas 189,8.

Ar įžiūri čia tėvų pėdas ir prakaito lašus?

Stipri ir laisva Britanija

Šitaip pavadino konservatoriai brošiūrą, išdėstančią jų priešrinkiminę programą. Jos esminiai punktai jau anksčiau buvo paskelbti atskira deklaracija, o čia plačiau ir smulkiau aiškinama.

„Mes netikime nei į šį centro suplanuotą vienalytę bendruomenę, nei pasitikime ūkine santvarka, kurioje dominuoja valstybiniai monopoliai arba privačios kombinacijos“.

Kai socialistai siūlų visuotinę kontrolę ir apmokestinimus, konservatoriai siūlų visą dėmesį atkreipti į visuomenės turtų didinimą ir skatinimą ir į laisvini-mą visos bendruomenės iniciatyvos bei pastangų. Laisvieji verslai neprivalą būti nepalankiai traktuojami ir kliudomi, bet skatinami. Mokestine politika vyriausybė privalanti padėti ir paremti šią iniciatyvą bei naujo kapitalo augimą.

Iš konkrečių konservatorių pažadų yra minėtini dar šie:

1. Studijuoti sekmingumą amerikoniškosios mokesinės sistemos, o taip pat pasiremti karo meto D. Britanijos patyrimu ir mokesčių pagalba sukurti atsargos kapitalo augimui bei finansiniam atkurtumui sąlygas.

2. Padidinti amerikoniškojo kapitalo investicijas į D. Britanijos ūkį.

3. Sukurti ką nors panašų į karo meto jungtinį štabą, kurio uždavinys būtų spręsti pasaulines strategijos klausimus ir atskirų kraštų nesutarimus.

4. D. Britanijos karines pajėgas padidinti neesminių administratyvinių organų vietoje sukuriant karines tarnybas.

5. Sukurti ginkluotus savanorių kariškas formacijas provincijose.

6. Peržiūrėti Rent Restriction Act, kuris pasidareęs nebenaudingas nei savininkams nei nuomininkams.

Žyn	4474	140.6	23	Širvinta	Šventoji	k	940	116	88	7
viršūn	4240	130.5	24	Nevežis	Nemunas	d	6088	219	74	30
	3782	132.0	13	Šušvis	Nevežis	d	1181	137	110	6
	2650	153.2	3	Dubysa	Nemunas	d	2072	149	123	13
Art	2395	145.3	6	Mituva	Nemunas	d	768	101	92	5
	2333	106.9	32	Šešupė	Nemunas	k	6068	308	160	30
	2236	150.2	9	Širvinta	Šešupė	k	1291	87	221	6
	2166	131.9	73	Jūra	Nemunas	d	3986	170	109	35
	1763	173.0	47	Šešuvis	Jūra	k	1880	110	110	15
	1700	161.1	10	Šaltuona	Šešuvis	k	551	63	84	5
	1534	130.3	12	Miniija	Kuršių Marios	(d)	2956	207	159	28
	1449	130.3	4	Bartuva	Liepojaus ež.	—	1994	98	162	15
	1341	139.3	12	Venta	Baltijos jūra	—	11888	352	156	106
	1331	102.0	22	Virvytė	Venta	k	1152	94	95	10
	1300	165.6		Vadakstis	Venta	d	1212	82	47	11
	1291	157.0	14	Varduva	Venta	k	608	93	83	4
	1267	106.0	13	Lielupė	Rygos įlanka	—	17907	120	10	125
	1215	149.0		Švētė	Lielupė	k	2171	116	92	16
	1205	145.5	46	Mūša	Lielupė	k	5347	160	75	31
	1166	128.6	7	Lėvuo	Mūša	d	1570	147	76	9
	1154	150.4	16	Nemunėlis	Lielupė	d	4113	193	119	25
	1099	130.4	42	Apaščia	Nemunėlis	k	917	89	60	6
	1099	146.2	46	Dysna	Dauguva	k	8149	207	61	57
	1054	140.2	42	Drūkšė	Dysna	k	1004	52	16	8
	1031	153.4	6	Birvyta	Dysna	d	1605	66	56	11
	1027	86.7	3	Drūja	Dauguva	k	1062	46	31	8
	1026	152.3	4	Prėglius	Aistmarės	—	14834	125	12	107
	1013	154.0	10							
	956	138.0	42							
	944	126.3	16							
	926	176.0								
	911	146.6	17							
	900	150.6	39							
	862	148.3	34							
	853	145.9								
	790	140.0								
	768	148.9	47							
	760	135.5								
	691	140.2	15							
	645	144.0	42							
	630	149.8	4							
	571	109.2	8							
	570	121.0	4							
	553	145.0	6							
	550	146.4	5							
	543	143.5								
	540	166.0	62							
	532	154.0								
	509	150.8								
	507	145.9	32							
	250	227.0	108							

Atžalyno pirmasis koncertas Čikagoje

Rugsėjo 30 d. Sokolų salėje lietuvių koncertinis orkestras, sudarytas iš 12 Čikagoje gyvenančių lietuvių orkestrantų ir pianisto pasirodė pirmą kartą. Jo direktorius komp. P. Sarpalius, vadovas S. Kalvaitis. Išpildė lengvas pasaulinių muzikų kompozicijas: Suppe, Luigini, Saint-Seans, Bizet, Sibelius, Leoncavallo, Gounod ir Liszt, o iš lietuviškųjų Karnavičiaus, Petrausko, Račiūno, Budriūno ir orkestre dalyvaujančių Jančio ir Jakavičiaus kompozicijas leituviškais motyvais. Retkarčiais norėjosi didesnės ekspresijos, ta-

čiau reikia prisiminti, kad orkestras grojo be dirigento. Tuo pačiu ir visi minusai turi būti matomi kitoje šviesoje.

Iki šiol Čikagoje neturėjome panašaus vieneto, todėl orkestrui ir jo organizatoriams priklauso visų mūsų parama, o krikštynų proga — nuoširdūs linkėjimai, kad išaugtų į didelį ir skaičiumi vienetą ir meniškai pajėgtų pasiekti didelio garso.

Solistai: mezzo-sopranas Alė Kalvaitytė su dideliu įsijautimu ir subtilumu atliko Račiūno — Ar atmeni; Budriūno — Kas bernelio sumišlyta, operų arijas iš "Samsono ir Dalilos" ir Habanera iš "Carmen". Ypatingai žemųjų gaidų grynumas žavėjo klausytojus.

Algirdas Brazis, publikos mielai sutiktas: Petrausko — Jojau dieną; Karnavičiaus — Vaidylos dainą iš op. "Gražina", Pajacų prologą ir Valentino maldą iš "Fausto". Mes visuomet džiaugiamės A. Brazio puikiu ir sodriu dainavimu ir dabar tikime, kad

enimu ri būt pašinas, nei susivėlęs, jo rūbai turi būti
erai. Jc i pasiūti ir išlyginti; jis turi vaikščioti tiesiai,
ksta... ngęs dievaitis, kalbėti tik išsijotais žodžiais, bene
e pajėg... tis kasdieniškumu?... Juk rašytojas kitų darbų
usi jo ž... kaip visi žmonės rūpesčių ar vargų kamuojamas?
gėdiški... nerašytų!
pataikėme. Ne to Patricijaus mes ieškome. Atsi-
sakydavo jo motinai. Vėl jie tūpdavo į mašinas ir
nei Pa... čia nerasdavo išsvajotos keistos papūgos, kokia
ai kas, tojas Patricijus.
i odoie

Parduodant ar perkant namą mielai jums patarnausiu!

Galiu sudaryti paskolas. Veltui suteikiu informaciją apie parduodamus namus, paskolas, bižnį ir tt.

Jūsų patarnavimui

VACYS VASILIAUSKAS

skambinkite tel. KE. 9459, KE. 9450, LA. 2612

Parduodama:

- \$16.000 Indian Rd. Howard Park. 9 kambarių atskiras su garažu namas. Įmokėti \$7000.
- \$10.500 Bathurst Davenport 6 kambarių mūrinis namas. Įmokėti \$3000.
- \$8.500 Dundas & Runemide 6 kambarių mūrinis namas su garažu. Įmokėti tik \$2500.
- \$15.500 College & Dovercourt. 11 kambarių dviejų butų mūrinis atskiras namas su labai dideliu kiemu ir privačiu įvažiavimu į garažą. Patartina atkreipti dėmesį į šių pigių pirkimą. Įmokėti \$7000.

TESLIA REAL ESTATE

863 BLOOR STREET WEST

(prie Ossington Ave.)

APSIRŪPINKITE ANGLIMIS

per mūsų atstovą V. AUŠROTĄ, 263 Havelock St., Toronto
Skambinkite vakarais telef.: LO. 3647.

Kokybė garantuota. — — — Galima išsimokėti

NORRIS FUEL CO.

30 Polson St., Toronto, tel. GL. 2491.

MISINYS
PAGAL
JŲSŲ
SKONI

Atliko Europos
specialistai

Ivairiais apsidraudimo reikalais

namų, auto, gyvybės, ligoninės, operacijų, gydytojų vizitų ir t.p. kreipkitės tik pas

J. BERZINSKA,

GENERAL INSURANCE
1212 Dundas Street West. Telefonas LA. 9547

Cia pat malonėkite apsimokėti ir visus draudos mokesčius.

COMMERCIAL & INDUSTRIAL ELECTRIC

Licenzijuotas elektros kontraktoriai

H. LAPAS

Visų rūšių elektriniai įrenginiai bei pataisymai

322 WILLARD AVE, TORONTO

Telefonas MU. 6337 po 6 val. vak.

KONTRAKTORIUS

JON. GREIČIUNAS

Nauja statyba ir pataisymai,
medžio, cemento, dažymo ir kiti
dideli bei maži darbai

91 Hillcrest Drive, Toronto - ME. 7651

HIGH PARK CHIMNEY SERVICE

Valome, statome naujus ir taisome senus kaminus ir tvarkome
gazo ir alyvos krosnių linijas (transitlining).

K. DARGIS

54 Indian Trail, Toronto. Telef. LL 2252

AR APDRAUDEI VISKĄ KĄ TURI?

Visais apdraudimo reikalais kreipkitės į:

Y. ONYSCHUK
INSURANCE & REAL ESTATE

Susikalbu įvairiomis kalbomis.

Perku ir parduodu, keičiu įvairias nuosavybes
1165 Dundas St. W. Toronto. Norint skambinkit: KE 5944.

Geriausias dovanų pasirinkimas

naujai atidarytoje liet. parduotuvėje

"THE TIMES"

CIGAR AND GIFT STORE

1212 Dundas St. W. Tel. LA. 9547

Krautuvė atidaryta nuo 8 iki 10

val. vak. Sekmadieniais nuo 12

iki 10 val. vak.

Sav. J. Berzinskas.

TORONTO RINKLIAVŲ TAUTOS FONDUI APYSKAITA

Toronto Apylinkės LOKo vykdytoji rankliava Tautos Fondui jau pasibaigė. Surinkta \$1405.34. Apykaitos paruošimas užtruko ne dėl LOKo kaltės. Dirbti nebuvo lengva, bet ir nesunku, nes LOKas pakvietė organizaciją, kurios atėjo į talką ir tik dėl to galime pasidžiaugti čia skelbiamais vaisiais. Pateikiame organizacijų vardus ir kiek kuri surinko:

Aukų lapai	Suma
1. Kanados Lietuvių Sąjungos Toronto skyrius	1-2 \$85.00
2. Kanados Lietuvių Moterų Bendr. Toronto sk.	3-8 176.00
3. KLRK Moterų draugija	9-10 66.50
4. Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija	13-14 96.00
5. Parapijos choras	17-18 54.00
6. SLA 236 Kuopa	36-37 54.00
7. Toronto Skautų Tuntas	15-16 107.00
8. KLRK Kultūros draugija Toronto sk.	11-12 130.25
9. Toronto Ateitininkų skyrius	29-30 36.00
10. Toronto Inžinierių Sąjunga	23-24 45.75
11. Kanados Liet. Tarybos Toronto sk.	37-38 45.75
12. Toronto Lietuvių Socialdemokratų org.	27-28 157.00
13. Toronto Evangelikų Susivienijimas	33-34 50.00
14. Toronto Meno Mėgėjų Būrelis	21-22 51.50
15. LAS Toronto skyrius	19-20 37.00
16. Kultūros Sambūris "Sviesa"	10.00
17. LOKo rengto rugsėjo 8 d. minėjimo įplaukos	158.34
18. Toronto Apylinkės LOK iš savo išdo	50.00

Asmeninės aukos TFFondui per išdėdinką:

19. Berškėtis Motiejus	5.00
20. Berškėtienė Petronėlė	4.00
21. Berškėtytė Danutė	5.00
22. Berškėtis Simonas	1.00
23. "D"	5.00

Viso \$1405.34

LOKas dėkoja organizacijoms ir aukotojams.

J. Novogrodskis, LOKo išdėdinkas.

Prityrusi siuvėja

siuva vestuvines ir šiaip įvairias
sukneles, naujausiomis madomis.

Papigintomis kainomis. — — — Kreiptis po 5 val. vak.

340 SHAW STREET, TORONTO, ONT. TEL.: LA. 2588

Dėmesio, Lietuviai!!

Mes parduodame NAUJUS PONTIAC, BUICK — lengvus automobilius ir GMC sunkvežimius. Taip pat geros kokybės varOTOS automobilius pigiomis kainomis.

ART CLOSE, Ass't Sales Manager
City Buick Pontiac Ltd.

2494 Danforth Ave. Telef.: Ofic. GR. 2191. Namų JU. 7020.

Mes gaminame geriausias kokybės produktus:

šviežią, rūkytą ir virtą mėsą, įvairias dešras.
Rinkos kainomis.

Priimami užsakymai vestuvėms,
piknikams, pokyliams.

YORK PACKING CO. LTD.

104-106 Trowell Ave., Tel.: JU. 2794, JU. 5197. Toronto 9, Ont.

Pašaliname pleiskaną

ir sulaikome krentančius
plaukus.

Pasisekimas garantuotas.

Atidaryta vakarais

LYDIA LAWTON

636 COLLEGE ST.

Tel. ME. 3060.

(prie Health Bread Bakery)

STANLEY SHOE STORE

Aukščiausios rūšies moterų,
vaikų ir vyrų batai, norma-

laus dydžio ir platus
(EE—EEE)

1438 Dundas St. W. Toronto

(prie Gladstone)

MANNING CARTAGE & MOVERS

184 Manning Ave.

Tel. WA—0791

Perkraustome ir pervežame

įvairius daiktus vakarais ir

dienos metu. Kalbame vokiš-

kai, rusiškai ir lenkiškai.

D. HOLOTA REAL ESTATE

Pirkimo — pardavimo

tarpininkas

496 Queen St. W.

(prie Denison Ave.)

Tel. WA 5232 Toronto

DANIEL D. STOKAL

B.A.

TEISININKAS,

ADVOKATAS,

NOTARAS.

Kalbų slavų kalbomis.

Room 204, 221 Victoria St.

office telef. PL 1753,

Res. tel. LY 5797

"EUROPA" FOTO STUDIO

Tel. WA 6849

615 Queen St. W. Toronto

Mūsų specialybė vestuvinės,

šeimų nuotraukos ir spalvoti

portretai

Darbas pirmos rūšies

WELLAND, Ont.

Aukos T. Fondui

Rugsėjo 16 d. surengtame Tau-

tos šventės minėjime surinkta

aukų TF \$102.50.

Aukojo po \$10: B. Lomanas ir

A. Pivoriūnas.

Po \$5: J. Bluzas, B. Simonaitis,

Siurkienė, K. Žukauskas;

\$4: A. Stankevičius;

Po \$3: V. Karalius, A. Ignata-

vičius, Vyšniauskas;

Po \$2: M. Kuzavas, A. Kaivai-

tis, A. Zinaitis, Briedis, Kover-

nas, V. Markūnas, R. J. Liauba,

Naiduškevičius, Linkevičienė,

Stanaitis, St. Šetkus, A. Petryla,

Bersėdienė, K. Stankevičius,

Pauzuolis, A. Vasiliauskaitė, A.

Valaitis, J.A. (pavardė neįsk.),

Jurgelis, A. Petryla, Armonas,

A. Ramanauskas, J. Lekavičius.

Po \$1: Pr. Kalvaitis, J. Cibas,

S. Zmuidzinaitis, Butkus, J. Šim-

kus, J. Kutka, Mačikūnas, L. Ma-

čikūnas, Vyt. Zmuidzinaitis, V. Ma-

čikūnas, J. Morkušis, Širvins-

kienė, V. Lekavičiūtė.

50 ct.: Laimius Lekavičius.

Wellando Apyl. LOK.

JAU ATSPAUSDINTA IR PLATINAMA POEZIJOS ANTALOGIJA

Ž E M Ė

Žemėje telpa rinktiniai kūri-
niai: Juozo Kėkšto, Kazio Bra-
dūno, Alfonso Nykos Niliūno,
Vytauto Mačernio ir Henriko
Nagio.

Antalogiją redagavo Kazys
Bradūnas, o studijinį (65 psl.)
įvadą parašė J. Girnius.

ZEME išleido "Lietuvių Dienos",
9204 S. Broadway, Los
Angeles 3, Calif. Knyga yra
ilustruota ir atspausdinta dviem
spalvoms. Kaina \$4.00.

Ja galima gauti pas leidėją,
"TZ" administracijoje ir pas
šiuos "LD" atstovus Kanadoje:

Vyt. Aušrotas.

263 Havelock St. Toronto, Ont.

Aušros Vartų Par. Sp. Kioske

377 Willibord St., Verdun, Q.

S. Buojakas.

1338 Downing St., Winnipege.

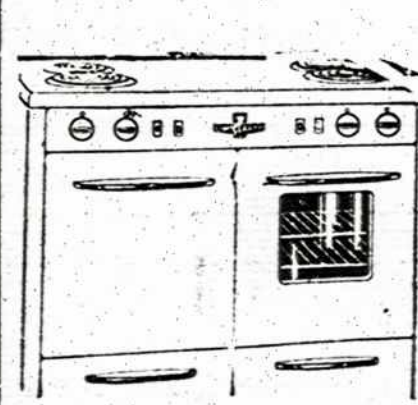
J. Krikščūnas,

96 Wright Ave., Toronto, Ont.

Jer. Pleinys,

113 Cannon St. E., Hamilton.

Patarnauja lietuviams jau 16-ka metų!!

Turime pilnus baldų komplektus
įvairiems kambariams. Skambin-
kit mums, mes savo auto paimsime
ir atvešime krautuvėn VETUL.

Dėmesio!!

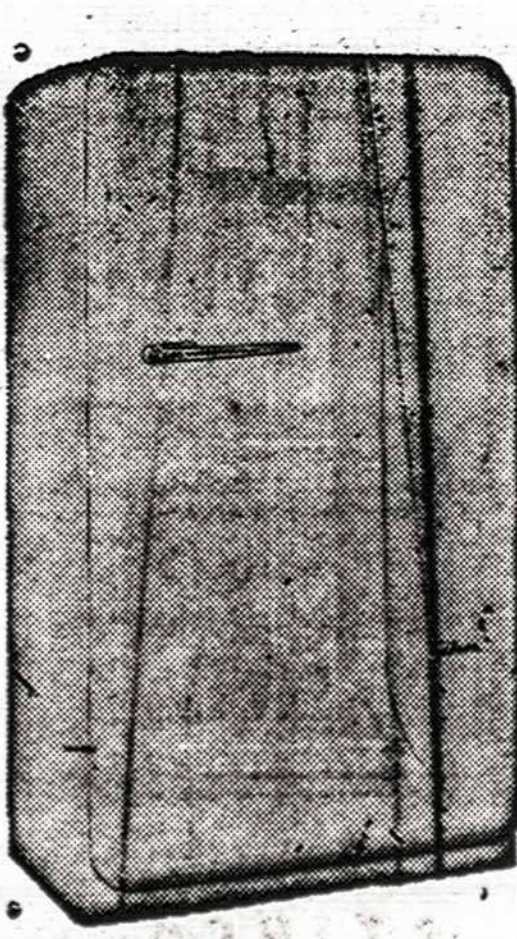
Šis kuponas vertas \$10.00

jei pirsite prekių už \$100.00.

BEAVER BEDDING & UPH. CO.

2605 Dundas St. W., Toronto. Tel. JU. 3811

GIBSON ŠALDYTUVAI

MES TURIME krosnių,
skalavimo mašinų, radio ir ki-
tų elektr. reikmenų.

Mes aptarnaujame baldais
įvairius kambarius. Parduo-

dame specialius

VAIKŲ VEŽIMELIUS

už \$6.50 ir daugiau.

Miegamojo kambario kom-

plektas 5-kių gabalų už \$119.50

ŠALDYTUVAI už \$325

ir daugiau.

Taisome radio ir elektr.

reikmenis.

**GROTELL
ELECTRIC**

214 OSSINGTON AVE.

TORONTO

(prieš Pix kino teatrą)

Atidaryta iki 9 val. vakaro.

Ar jūs pageidaujate

pirkti namus, farmas, hotelius ir kitokius bižnįs Hamiltono,
St. Catherine's ir Toronto rajonuose?

Kalbame visokiomis kalbomis.

Kreiptis A. D A G E L I S, Telef. 9-4684 arba 5-1509
reprezentuoja Kenneth J. Coope, Real Estate Broker
and General Insurance.

707 Barton St. E. Hamilton, Ont. Telef. 9-4684 arba 5-1509.

LIETUVIŠ ELEGRIKAS

— TORONTO —

Instaliuoju naujus namus, vasarnamius, prijungiu elektrines ply-
tas, elektrinius vandens tankų kaitintuvus ir kitus įvairius elekt-
ros darbus atlieku pigiau ir greičiau.

Vytautas Juškevičius

Skambinti vakarais tarp 7 ir 9 val. tel. LO 3517

IŠ VISUR TRUMPAI

— Vašingtonas. — Otavoje S. Atlanto sąjungos tarybos sudarytas komitetas, kuris turi iki gruodžio 1 d. paruošti pranešimą dėl Vakarų gynimosi plano, prez. Trumanas JAV atstovu paskyrė W. Averell Harimaną.

— Geneva. — Nutraukusios prekybinius santykius su Čekoslovakija, JAV gavo tarifų ir prekybos konferencijos pritarimą, kad jų neįpareigoja jokios senosios sutartys. Iš 29 dalyvių už rezoliuciją balsavo 24, 4 susilaikė ir viena Čekoslovakija prieš.

— Londonas. — Barbara Ann Scott rugsėjo 27 d. išskrido į JAV, kur pasirodys Hollywoodo ledo revu. Bet spalio 19-31 d. ji pasirodys Žiurichio, Šveicarijoje. Skundžiasi mergaitė eilę metų neturėjusi atostogų. Bet užtai dolerių maišai.

— Vašingtonas. — JAV karo taryba paskelbė Šiaurės Atlanto nariams ir Vokietijai išimti iš įstatymo, atimamojo pagalbą iš kraštų, kurie prekiauja su Sovietų Rusija strateginėmis medžiagomis.

— Niujorkas. — Pakistanas kreipėsi į Saugumo Tarybą įsikišti į Kašmiro ginčą, įvykdyti nutartą demilitarizaciją.

— Berlynas. — 460 Rytų Vokietijos oro policininkų su visom mašinom perkelti į Mandžiūriją. Jų vadys inspektorius Zorn.

— Vašingtonas. — Atlanto jūrų pajėgų vadys admiralas Cornich pareiškė, kad netrukus prasišalinsiosios jūrų manevruose būsią panaudotos mažosios atominės bombos.

— Bonna. — Sąjungininkų aukštieji komisariatai formaliai pakvietė Vak. Vokietiją organizuoti savus karinius dalinius Eisenhowerio armijai. Derybos abejo dar ilgai tęsis. Norima, kad vokiečių būtų suorganizuota bent 10 divizijų — apie 250 tūkstančių karių.

— Londonas. — Iždo kancleris Gaitshell pareiškė žurnalistams, kad D. Britanija šiemet dolerių atžvilgiu deficite. Tai dėl karinių pasirošimų — jau per šiuos metus 9 mėn. karinių užsakymų esą duota už \$3.640.000.000. Kariuomenės esą 900.000 ir kiekvienas dešimtas darbininkas dirbąs karo pramonėje.

Didelis pasirinkimas namų lietuvių mėgiamuose distriktuose su neaukštais įmokėjimais grynais.

Mūsų firmoje dirbąs

V. MEILUS

mielai Tamstoms patars bei patarnaus kreipiantis asmeniškai ar telefonu OL. 2354.

Kalba — sidabras, tyla auksas

Pastaraisiais metais šita tiesa tarptautinėje politikos scenoje apverstas aukštyn kojomis. Tik Honduro atstovas JTO posėdyje neseniai pasiūlė grąžinti jai senąją vietą.

JTO išlaidoms padengti dabar nustatytas valstybių įnašų santykis atitinkamai jų gyventojų skaičiui. Bet yra pastebėta, kad JTO plenumė — beabejo taip pat ir komisijose — daugiausia kalba ne tie, kurie daugiausia moką. Apskaičiuota, kad per metus iš JTO pasakytų 680.000 žodžių 68.000, t.y. lygiai 10% buvo

DR. F. TICKETT

Gydytojas

ir

chirurgas

Priėmimo valandos 2-3 ir

7-9 po pietų

11 Gore Vale Ave. Toronto

Telef.: WA 3754

Dr. Chas. OKUN

DANTISTAS

838 Dundas St. W. Toronto

(kampas Euclid Ave.)

Priima vakarais pagal susitarimą.

Tel. WA 9822

DANTISTAS

J. A. GORCHYNSKI

B.A., D.D.S.

312 Bathurst St.

Bathurst Medical Building

Telef. EM 3-6373 Toronto

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN

B.A., M.D., L.M.C.C.

GYDYTOJAS ir

CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2-4.30 ir

7-9 po pietų

386 Bathurst St. Toronto

Tel. WA 1344

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 popiet

386 Bathurst St. Toronto

Tel. EL 6515

AKIŲ SPECIALISTAS

M. STEFANUK

(optometrist)

Patikrina akis ir pritaiko

akinius, jei reikalinga

Bathurst Medical Building

312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

BR. BUKOWSKA, R.O.

AKIŲ SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau

akinius suaugusiems ir vaikams.

Priėmimo valandos: kasdien

nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.

Sekmadien, pagal susitarimą.

55 St. John's Rd. W. Toronto

kampas 94 Laws St.

Tel. L.Yndhurst 0052

AKIŲ SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių

širdies ir kraujagyslių ligų specialistas

— Petrukas klausia:

— Mamyt, ar per jį neper-

šautų?

Nebaisu

— Jei tu šiandien taip pat vė-

lai grįši, aš rytoj nekalbėsiu su

tavim visą dieną. — sako žmona.

— Sutinku! — atsako vyras.

Dvinukai

I metrikacijos įstaiga įeina

įmetęs vyras ir taria:

— M-mano Ponai! At-t-ėjau

užregistruoti dvinukus.

— Kodėl sakot "Mano Ponai"?

Juk aš čia vienas, — pastebi tar-

nautojas.

— V-vienas?! Tikrai? Tai p-pa-

laukit. Nerašykite, aš dar pareisiu

namo patikrinti.

Nuosava oda

Selma krautuvelyje renkasi ba-

tus. Pagaliau viena pora jai

tinka.

— Puiku. Ir nekiek nespau-

džia. Jaučiuos, kaip savoj odoj.

— Nenuostabu, Panele. Tai

ožkos kailis.

— o —

— Tai ištikrųjų tą zuikį pats

nušovė?

— O manai, kad jis krito ne-

gyvas iš juoko mane pamatęs?

B. Shaw

Kartą svečiuose, kur buvo ir

garsusis B. Shaw, jaunas vyru-

kas gyrėsi galįs išskaityti kiek-

vieno mintis. Matydamas, kad

B. Shaw jį nekreipia jokio dė-

mesio, tarė:

— Ir jūsų mintis, pone Shaw,

aš galiu visai tiksliai skaityti.

— Šitaip? Tai kaip gi Tamsta

vis dar čia tebesi?

— o —

B-vės direktorius:—Juozai, ži-

nai ką, aš tau noriu duoti atos-

tojų su pilnu atlyginimu.

Juozas: Tikrai?! Kuriam lai-

kui?

Direktorius: Tol, kol pats pa-

stebėsi, kad bendrovė ir be ta-

vės gali gerai išsiversti.

Parduodame:

231 naujų ir vartotų vyr. ga-

bardino paltų — įvairių rūšių

kaina nuo \$10 iki \$40

452 naujus ir vart. kostiumus

Tropinius kostiumus už \$10.

Pinigai įmokami iš karto

Hollywood Clothing

270 QUEEN ST. WEST

(kampas Beverley)

RUDENS SEZONUI

- Koncertų programos,
- Pakvietimus,
- Vestuvinius kvietimus,

- Bilietus,
- Vizitines korteles,
- Įvairius blankus,

- Vokus,
- Atsisaukimus
- Ir kitus spaudos darbus

švariai ir greitai spausdina

„ŽIBURIU“ Spaudos Bendrovė

941 DUNDAS ST. W. - TORONTO, ONT. - Tel. EM. 3-4265

Priimami užsakymai paštu. - - - - Atliekami linotipu rinkimo darbai

MARGIS VAISTINĖ

JONAS V. MARGIS — vaistininkas

19 St. John's Rd. (prieš 3131 Dundas St. W.)

RECEPTAMS NAUJIEMS AR SENIEMS tik paskambink

ar pašauk — mes pristatysime kuo greičiausiai.

TAIP PAT TURIME: Trejos devynerios, foto reikmenų,

mažų vaikų valgių, kosmetikos, vitaminų ir tt.

TELEFONAS VALANDOS MU. 9543 9 a.m. — 9 p.m.

Lietuviška Baldų Krautuvelyje

"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"

Sav. J. Kamishaitis

899 BLOOR ST. W. TORONTO Tel. LO 1438

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes

rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKA

— turinti 30 metų profesinę praktiką

Kalbų lenkiškai

M. MAJINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS

JEIGU NORITE NEŠIOTI GRAŽIAI NUKIRPTUS PLAUKUS

eikite į

LIETUVIŠKĄ KIRPYKLĄ

867 DUNDAS ST. W. (prie Manning Ave.) TORONTO

Kerpame skubiai. Nesugaišite brangaus laiko.

Sav. Br. Pakėnas

LONDON FURNITURE CO

Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai — parduodami nauji

ir atnaujinami seni.

Kalbame europ. kalbomis

875 Queen St. W. Toronto. Tel. PL 2010

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes

Garantuotas darbas ir prieinamos kainos

Krautuvelyje atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

TEL. WA 6812 587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO

Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:

Dirbame pagal užsakymus baldų — chesterfield ir studio —

Jūs gausite teisingus patarimus ir

L. M. M

REAL ESTATE AND BUSIN

1169 DAVENPORT RD. (p)

Maistingiausias,

Lengviausiai virškinam

Pigiausias maistas,

Turįs visų vitam

PIENAS IR PIEN

Naudokite visų rūšių gamini

ukrainiečių pieninės

ROGERS DA

459 ROGERS RD. — — 1

Mes perkame kur:

Mode

Vyriškų

Paltai ir kost

ir pagal užsak

apsire

NUOLAID

Čia pirkdam

gavęs 10% r

DERBY

2576 YONGI

Te

DECC

DECCA patefona

3-jų greičių tik — \$49.50

DECCA 3-jų greičių nešioja

Radio-patefono kombinaciją

Išpildome užmiesčio užsak

ciklą (25 ar 60 cycle)

Visokių rūšių radio taisymo

SNIDERMAN RA

Tel. ME. 6200. 714 College

UKRAINIE

G. L

& Electrica

797-799 I

T

Tel. WA 922

Par

SKALBIAI

DUODAMI

Kas pirs šias mašinas,

garantiją

Jeigu norite pirkti virtuvę ar šaldytuvą

MOFF

Parduodame piano

Norėdami elektros reikmenų ar sofų

binkite mums ir mes pristatys

Pirmos eilės lenkiška rankinė

SKALBYKLA — WOODBINE

Rūbų valyn

Mes paimame iš namų ir pristatom

205 Euclid Ave. (prie Dundas

"Reiškite jausmus gėlėmis" —

THE VICTORY

Vestuvių puokštės, vainikai, dekorat

Sav. A. MERKER

576 C

Užsisakykite

PARLIAMENT F

Savininkas W. WI

Telefonas RI 4411

Kainos nep

ART F

didžiausiose Tor

536 Queen St. W.

Mes turime šimtu

kostiumu ir

Kainos nep

ART F

didžiausiose Tor

536 Queen St. W.

Mes turime šimtu

kostiumu ir

TORONTO, Ont.

Rekolekcijos ir Dvasinių

Studijų dienos mergaitėms ir moterims

Rekolekcijas ves garsus pamokslininkas jėzuitas Tėvas Venckus. Visos Toronto mergaitės ir moterys kviečiamos aktyviai ir nuosirdžiai išnaudoti retai pasitaikantią progą.

Rekolekcijų tvarka:

Spalio 12 d., penktadienį, 8 val. vak. po rožančiaus pamaldų pirmą konferenciją.

Spalio 13 d., šeštadienį, 9 val. ryto šv. Mišios ir konferencija. 3 val. po pietų antra konferencija, 8 val. vak. išpažintis ir konferencija.

Spalio 14 d., sekmadienį, 9 val. 30 min. šv. Mišios ir bendra šv. Komunija.

KLK Moterų D-jos Toronto skyrius.

Parapijiečių registracija

Nuo praėjusio sekmadienio per 2 savaites Toronto lietuvių parapijoje pradedama parapijiečių registracija. Tuo reikalu bažnyčioje pamaldų metu tikintiesiems buvo išdalinti lapukai, kuriuose kiekvieno prašoma užrašyti savo vardą, pavardę, gyvenamąją vietą ir telefono numerį. Lapukus prašoma grąžinti sekantį sekmadienį, spalio 14 d. pamaldų metu.

Parapijos registracija yra įsakyta iš arkivyskupijos kūrijos, norint sužinoti, kaip didelis Toronto gyvenančių lietuvių skaičius priklauso parapijai. Labai naudinga turėti tikslūs parapijiečių adresai ir pastoraciniui atžvilgiu. Galiausiai, ir pačių lietuvių yra intereso klebonijoje turėti savo adresą, kad reikalui esant, būtų galima įvairiais reikais tarpininkauti.

Prieš pora metų parapija jau buvo pravedusi panašią kartoteką, bet, daugeliui lietuvių keliant savo gyvenamąsias vietas, anoji kartoteka dabar reikalinga papildymų.

Pašventintas Dvarionui antkapis

Praėjusį šeštadienį, po gedulingų pamaldų, Toronto Vilties Kalno kapinėse, dalyvaujant velionio našlei žmonai, sūnui ir nemažam skaičiui bičiulių, buvo pašventintas ant a. m. muz. Antono Dvariono kapo pastatytas antkapis. Kapinėse žodį tarė paminklui statyti komiteto pirmininkas J. Januška ir šventinimo apeigas atlikęs kun. P. Azubalis.

Paminklas buvo statytas lietuvių visuomenės aukomis. Pinigų kėlimui ir paties antkapio statymo darbai vadovavo specialiai susidaręs velionies gerbėjų ir Toronto menininkų komitetas. Antkapis yra estetiškas ir savo originalumu išsiskiria iš kitų aplinkui kapinėse esančių paminklų.

Sv. Juozapo seserims 100 metų

Spalio 7 d. atšventė 100 metų savo įsikūrimo Toronto jubiliejų sv. Juozapo seserų kongregacija, vienas pajėgiausių ordonų ne tik Toronto, bet ir visoje Kanadoje. Tai prancūziškos kilmės kongregacija, į Toronto atsikėlusį iš Filadelfijos 1851 m. ir įsikūrusi dabartinėje Jarvis, tada Nelson, gatvėje. Dabar sv. Juozapo seserys visoje Kanadoje garseja savo vedomomis mokyklomis, ligoninėmis ir prieglaudomis.

Jubiliejiui atžymėti seserys išleido specialią knygą, parašytą sesers Mary Agnes.

Organizacijų atstovų posėdis

Pereitą penktadienį liet. parapijos salėje įvyko, Apylinkės LOK, suauktas, Toronto lietuvių organizacijų susirinkimas. Pranešimą apie Apyl. LOK prezidiumo veiklą padarė pirm. p. Simanavičius, apie kasos stovį išd. p. Novogrodskis.

Vienas keblėsių klausimų buvo LAS skilusios organizacijos atstovų klausimas prezidiume. Pastaruoju metu po atstovų pradžioje siūstų abi grupės. Balsavimo keliu — 6 prieš 2, 5 susilaikius — nuspręsta LAS atstovų prezidiume laikinai suspenduoti, o jo vieton išrinktas sporto klubo "Vytis" atstovas.

Kadangi spalio 15 d. baigiasi terminas Centriniam LOK pristatyti registracijos korteles, tai nutarta Toronto lietuvių surašymo davinius perrašyti į korteles (2 egz.) šios savaitės trečiadienį. Tam reikalui visos organizacijos išpareigojo tą dieną į parapijos salę prisistoti nors po vieną mašininkę su mašinėle. Darbui vadovaus p. Budreika.

Pagaliam apkalbėtas Toronto Tautos Namų reikalas ir Fondo valdyba paprašyta klausimą jūdinti. Buvo pranešta, kad oficialios įstaigos atsisakė duoti statybai leidimą, remdamosios įstatymų, suvaržiusių karo pramonei ir krašto ūkiui nesvarbias statybas, bet kaip kurių nuomone leidimą vis dėlto esą galima gauti.

Iš 25 Toronto organizacijų dalyvavo 13.

Neužmiršk savo brolių tremtyje!

Lapkričio 3 d., 8 val. vak., šv. Agnietės italų salėje — kampas Grace ir Dundas — "Daina" rengia linksmą šokių vakarą. Gera kapela, bufetas ir pajairinimai.

Pelnas skiriamas kalėdiniam pakietėliams Vokietijoje likusiems ligonims ir vargan patekusiems lietuviams.

Iš MLB D-jos veiklos

Iš metinio MLB D-jos Toronto skyriaus 1951 m. rugsėjo 30 d. susirinkimo paaikšėjo, kad skyrius per vienus veiklos metus yra surinkęs ir išsiuntęs mažlietuviams 1670 sv. rūbų ir apavų, 55 individualius maisto bei rūbų pakietus, suruošė apie M. Lietuvą 4 paskaitas, Klaipėdos kr. atvadavimo sukaktį, išplatino apie 40-50 egz. Keleivio. Buvo žadintojas ir organizatorius Toronto Vasario 16 d. gimnazijos remimo ir daug kitų vertingų darbų nu-dirbo. Pajamų per tuos metus turėjo netoli \$800, iš kurių virš 70% sudarė aukos. Lygiai tiek pat ir išleista aukomis: \$50 Keleivui \$50 MLTarybai, \$148 rūbų išsiuntimui, o kita maisto pakietams.

Užbaigiant susirinkimą priimta sveikinimo rezoliucija VLIK, MLTarybos pirmininkui Simonaičiui, MLTarybai bei mažlietuviams, Dr. Vyduiui ir atsišaukimas pasaulio lietuviams.

Susirinkime išrinkta valdyba pasiskirstė pareigomis: P. Tamošauskas pirm., K. Aperavičius vicepirm., P. Lelis sekret., Aug. Kuolas izd., E. Liaudinskienė nar. Aug. Kuolas įėjo kaip pirmas kandidatas vietoj atsisakiusio J. Dragašiaus.

Sekmadienį ponų Plioplių šeima pakrikštijo savo sūnelį Andrių Vaclovą, o pp. Baliūnai — Dalią Kristina.

Mielą bendradarbę

ANELE MELDAŽIENĖ ir JUOŽA GLEIZA,

sukūrusius šeimą, sveikina ir šviesių dienų linki.

Canada Packers bendradarbiai.

"Aušros" choro vakarienė

Anksčiau Toronto sekmingai veikęs "Aušros" choras, vadovaujamas p. Motiejūno, buvo nufilmuotas. Dabar ta filma yra gatava, tad buv. choro dalyviai nusprendė ją išgyti ir organizuoja lėšas. Tam reikalui jau prieš pusantro mėn. nutarta surengti vakarienę, kuri įvyks parapijos salėje spalio 20 d. Jos metu choras kad ir nepilnoj sudėty, dabar kiek pasimokės, išpildys programą.

Isikūrė lietuviškas seserys

Išgytys Toronto lietuvių parapijos namas su sklypu laikinai yra išnuomotas naudotis Sv. Kotrynos lietuviškas seselėms, kurios rūpintis besveikstančių ligonių slaugymu. Seserys į naujas patalpas jau persekėle ir tikisi greitai laiku turėti nemažą skaičių pacientų. Teko nugirsti, kad pirmieji bus du lietuviai nesveikuoją seneliai, kurie iš vienos kanadietiškos prieglaudos persikels pas lietuviškas seseris.

Steigiamas uteniškių klubas

Spalio 12 d., 7.30 val. vak., kviečiame visus uteniškius atvykti į uteniškių klubo steigiamąjį susirinkimą. Susirinkimas įvyks Bathurst g-vė Nr. 404 ukrainiečių name, 3-čias aukštas, mokyklos klasės patalpose.

Iniciatoriai.

Lankėsi redakcijoje

Šį pirmadienį "T2" redakciją aplankė iš Otavos kun. Dr. Razutis, iš Hamiltono, kartu su kun. Dr. Tadarasku, p. Kazys Stanaitis, buvęs Kūno Kultūros rūmų direktorius, dar tik prieš mėnesį atvykęs iš Vokietijos, Miuncheno. P. Stanaitis ta proga užsi-pranumeravo laikraštį.

Pereitą savaitę taip pat į Hamiltoną iš Anglijos atvyko p. Jonas Matulionis su šeima ir kele-tas kitų šeimų.

Išnuomojamas butas iš dviejų kambarių ir virtuvės; arba vieno kambario ir virtuvės. 306 Manning Ave. Tel. LO. 5079.

Gražiame ir ramiam St. Clair

—Glenholme rajone, į pietus nuo St. Clair, išnuomojamas II aukšte didelis frontinis kambarys. Galima naudotis virtuve. Arti St. Clair-Bay-Harbord ir Ossington susisiekimo linijos. Tel. ME. 1602.

Dėmesio!

Nepraleiskite puikios progos įsigyti gerą namą. Įmokėti tik \$3000. Vėliau mokėsite tam tikrą sumą kas mėnesį. Namai iš 6-šių kambarių. Randasi 226 Scott Rd. (šiaur. Toronto). Pilna namo kaina \$14.000. Kreiptis 54 Willson sq. Telefonu kreiptis EM. 4-2852, W. Gavėnas.

Lietuviškoje rūbų krautuvėje

"BELLWOODS DRY GOODS"

921 DUNDAS STREET WEST, TORONTO

Jūs pirkite visuomet geros kokybės vyrų, moterų ir vaikų apatinius ir viršutinius rūbus. Geriausios firmos "Forsyth" vyr. viršutinius baltinius.

Gaminame krikšto sukneles ir priimame kitus spec. užsakymus. Vestuviniai vyr. baltiniai. Moteriškos sukneles ir kostiumai, taip pat vyr. kostiumai duodami išsimokėjimui.

J. Jurksaitis, savininkas.

Dėmesio!

PARDUODAME lovos baltinius, kilimus ir kitokias tekstilines prekes PAPIGINTOMIS KAINOMIS

REGENT TEXTILES

1218 DUNDAS STREET W., TORONTO. TEL. LO. 9082

Lietuvis pigiai perveža baldus,

bagažą, prekes ir kit.

VEŽAMA IR Į PROVINCIJĄ.

Kreiptis:

235 Pacific Ave., Toronto, Ont.

Telefonas MU. 1214

Dėmesio!

pergabena baldus, bagažą ir kitokį transporto patarnavimą

pigiai atlieka STANLEY VASARAJIS (latvis)

Gabenama ir į užmiestį

9 Delaware Ave. Toronto, Ont. Telef. (nuo 6 val. vak.) OL 1403

"Pagrobė" savą dukrelę

Spalio 5 d. Toronto įvyko ne visai maloni istorija, sukėlus daug jouko.

Vienos mokyklos mokiniai grįžo iš už mokyklos ribų buvusios gamtos pamokos. Staiga draugai pastebėjo, kad iš skersinės gatvės pasirodęs ponas užkalbino 7 metų mergaitę ir nusivedė ją į parką. Vaikai pranešė mokytojai, tas policijai. Po 10 minučių į parką sulėkė 17 per radiją nukreiptų policijos mašinų, eilė de-tektyvų, ir ponas su mergaite buvo "suičuptas". Pasirodė, kad tai buvo vienas Toronto universiteto profesorius, kuris grįždamas po paskaitų susitikio savo dukrelę ir nusprendė kartu pasi-vaikščioti su ja parke.

O visdėlto policija tiksliai veikia.

Vestuvės

Spalio 6 d. Toronto liet. parapijos bažnyčioje susituokė: Juozas Gleiza su Natalija Meldaziene; Justinas Kerpis su Gertrūda Kaeshhofer ir Vaclovas Kerulis su Bronė Trinkaite.

Paskutinės naujienos iš Niujorko

(Atkelta iš 1 psl.)

vičius. Binkevičius. Tamulionis jau gavo PCF laipsnį. Smagu, jog jau pirmaisiais metais jauni lietuviai parodo amerikiečiams, ko verti.

• Taip pat ir Niujorko lietuvių moksleiviai vis labiau įvertinami. Tai rodo ir gausnės stipendijų jiems davimas. Į Fordhamo Graduate mokyklą nemokama mokslo gavo Vytautas Vy-gantas, kuris ten studijuos psichologiją, pernai pažymėtinai baigęs Brooklyn kolegią. Columbijos universitete žurnalistiką pradėjo studijuoti jau paisy-mėjusi lietuvaitė laikraštiniškė Salomėja Narkeliūnaitė.

• Jaunas dailininkas Pranas Lapė vis tvirčiau atsistoja Niujorko menininkų tarpe. Praėjusią savaitę Niujorke vėl pasirodė jo iliustruota Anne Crone knyga "This Pleasant Lea" iš-leista vienos žymiųjų Niujorko leidyklų Schreiber Sons. Knyga 317 puslapių.

• Karinio jūros transporto tarnybos laivynas prieš savaitę minėjo savo antrąjį gimtadienį.

Reikalinga

pardavėja tekstilės krautuvei. Privalo kalbėti svetimomis kalbomis, o taip pat angliskai.

Kreiptis:

REGENT TEXTILES,
1218 Dundas Street West,
Telef.: LO. 9082.

Visų lietuviškų laikraščių ir angliškų žurnalų

PRENUMERATAS

prima ir pratęsia įgaliotas atstovos

Vytautas Aušrotas
263 Havelock St., LO. 3647
Sėkmadieniais — parapijos salėje

KEPAME

juodą ir baltą ruginę duoną. Taip pat priimame užsakymus sviesto tortams ir kt. pyragaičiams.

ESTO BAKERY

1017 Pape Ave., Toronto, Ont.
Telef. GL. 2607
vakarais LL. 6173.
Savininkas S. Krabi.

ISNAUDOKITE

RETA PROGĄ!

Toronto, lietuvių ir kitų europiečių apgyventame rajone Dundas gatvėje, parduodamas pilnėn nuosavybėn gražiai įrengtas

RESTORANAS

DELIKATESSEN

su dviejų aukštų mūriniu namu, turinčiu 6 patalpas ir rūsi. Kaina: už valgyklą ir jos įrengimus \$4000; namas su sklypu \$13.000, įnešti \$3000. Iš viso kaina \$17.000, o įnešti \$7000. Likusieji ilgam išsimokėjimui.

Parduodama dėl pakeitimo kitu būdu.

Teiraukitės telefonu Toronto ME. 6498.

MONTREAL, Que.

Kalbų kursai

Sekantiais metais Montrealyje įvyksta visuotinis Pax Romana suvažiavimas. Universitete de Montreal atidarytas naujas Falculte des lettres skyrius, kuris ruošia daugelio kalbų, jų tarpe ir lietuvių, vertėjus. Jie pasitar-naus Pax Romana konferencijose.

Universite de Montreal taip pat seneniai pats pirmasis Kanadoje įvedė vertėjų kursų per mikrofoną. Pavyzdžiui kam nors kalbant angliškai ar kokia kita kalba, vertėjai tuojau pat išvers į norimą kalbą. Čia yra paruoštos trys kabinos, iš kurių viena yra specialiai paskirta lietuvių vertėjams.

Ateitininkų ekskursija

Užpraeitą sekmadienį Montre-alio moksleiviai ateitininkai aplankė sv. Juozapo bažnyčią bei Montreilio vaško figūrų muziejų, kuris, turbūt, yra vienas iš didžiausių Amerikos kontinente.

WELLAND, Ont.

Pirmieji rudens šokiai

Spalio 13 d., šeštadienį, 8 val. p.p. Wellando Hungarų leje, Helems Ave., ALOK r. gia sezono atidarymui šokių karą. Šokiams gros europie-ka muzika, veiks įvairių val ir gėrimų bufetas.

Wellando ir apylinkių tau-čius maloniai prašome atsilan-ti. Vakaro pelnas skiriamas T-toš Fondui.

Wellando ALOF

Nemokamas advokatų

patarnavimas

Aukštasis Kanados Advok- draugijos nutarimas suorg- zuoti nemokamą juridinę pa- bą neturintiems Toronto. Pradedamas vykdyti nuo sp- 15 d. Angliškai tai vadinama ridine klinika. Į ją gali kre-i ir nemokamai gauti patarir- kiekvienas, kuris neuždirba d- giau \$900 ir dar po \$200 kiek- nai šeimos galvai.

Advokatai šiuos patarnavir- atliks taip pat be jokio atly- mo iš kitur ir savanoriškai. Šerifas tuo reikalu išsiuntir- užklausimus: visiems Toro- advokatams, savanori qatsir- 135. Ši klinika veiks kiekvi- pirmadienį nuo 7 val. vak. r- šeje — City Hall — šerifo įs- gos patalpose.

— Otava. — Kanados kai- vadovybė sutiko leisti karius gelbėti nuimti vėlyvą derlių i- rijų provincijose. Kariai tuo- pu leidžiami 2 savaitėms, o reikės, laikas galės būti pra- tas.

Jau laikas pagalvoti apie Kalėdų dovanas

Turime didžiausią pasirinkimą Europos rankdarbių specialis padirbtų dovanų: gražių odos išdirbinių lietuviškais motyvai austų ir siūtų prekių, medžio raizinių, keramikos ir tt. Gimn- dienoms, konfirmacijoms, vestuvėms ir kt.

REIKALAUKITE mūsų naujai išleidžiamo prekių katalogo.

Mes taip pat turime: Lietuviškų plokštelių, įgrotų Europoje Amerikoje 78 RPM, taip pat turime daug EUROPOS KLASIK- NIŲ ir populiarių plokštelių, ypatingai įgrotų Vokietijoje, Au- trijoje ir Šveicarijoje. Taip pat turime ilgo grojimo (Long pla- ing) — 33 1/3 ir 45 RPM plokštelių. Turime daug radio ir nešioj- mių patefonų.

609 YONGE STR. ART HANDICRAFTS Telefonas TORONTO, ONT. WALTER KOPPEL PR. 4596

AR JUS PAGEIDAUJATE PIRKTI NAMUS?

PAR DUODAMA:

1. \$14.000. 14-kos kambarių su visais baldais. 9-nios virtuvė. Mėnesinės pajamos \$493.00 ir vienas kambarys savininkui. Reikalinga įmokėti apie \$5000.

2. \$17.000. 10 kambarių atskiras namas su visais baldais, dvigul- garažu. Vandeniui apšildomas. Įmokėti apie \$7000

3. \$5000. Kepykla. Gera proga pradėti liet. kepyklą Dundas-Ro- cesvalles rajone su visais įtaisais. Nuoma tik \$100 mėnesi- Kartu apartamentas — viso 6 kambariai. Įmokėti \$3000. Pasta- galima pirkti už \$12.000.

Kreiptis: A. GARBENIS — vakarais — HY. 1543

arba V. ANDREJAUSKAS-Andrews

H. M. DAVY & Co

REAL ESTATE BROKERS

105 RONCESVALLES AVE.

TELEF. LA. 2763 arba LA. 6101

KINO "CENTRE"

772 Dundas St. W. Toronto

Kasdien nuo 6 val. vak. Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, spalio 11-13 d.

1. DUCK SOUP — su Marx Bros.

2. DUCHESS OF IDAHO — spalvota — su Esther Williams ir Van Johnson

Pirmadienį — trečiadienį, spalio 15-17 d.

1. BEYOND THE FOREST — tik suaugusiems su Bette Davis, Joseph Cotten

2. ROMANCE OF HIGH SEAS — spalvota, su Doris Day, Jack Garson

LINKSMI IR IDOMUS PRIEDAI KIEKVIEŲ PROGRAMOJ

Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

"The Canada Life Assurance Company",

ATSTOVAS TORONTE ir VERTEJAS

Adolfas BAJORINAS

Nurodomi patogūs taupymo planai šeimos ir vaikų ateičiai užtikrinti, apdraudžiama gyvybė.

Atliekami vertėjų patarnavimai įstaigose, padaromi dokumentų patvirtinti vertimai. Duodamos anglų kalbos pamokos ir konservacijos

Kreiptis šokiadieniais nuo 7 val. iki 8 val. vakarais, išskyrus antradienį: 941 Dundas St. W. ("Tėviškos Ziburių" pataipos), tel. EM. 3-4265. Kitu metu: 43 Thome Cres., Toronto, tel. ME 8951